

UCHWAŁA NR III/30/2024
RADY GMINY KOŁBASKOWO
z dnia 17 czerwca 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz
Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 609) oraz art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. 2024 r. poz. 424) - Rada Gminy Kołbaskowo uchwala, co następuje:

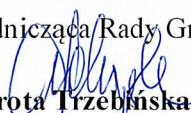
§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 - 2030 w brzmieniu określonym w załączniku nr 1 do niniejszej uchwały wraz z Lokalną diagnozą zjawiska przemocy domowej na terenie gminy Kołbaskowo w brzmieniu stanowiącym załącznik nr 2 do uchwały.

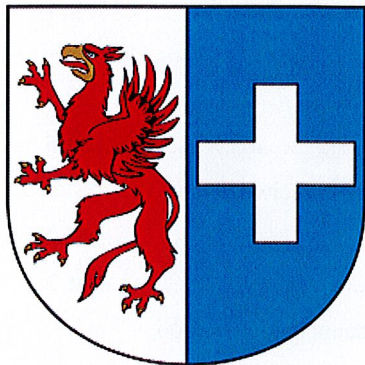
§ 2. Traci moc uchwała nr XI/128/2019 Rady Gminy Kołbaskowo z dnia 9 września 2019r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2019 – 2024.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kołbaskowo.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Dorota Trzebńska

Załącznik nr 1 do Uchwały Nr III/30/2024
Rady Gminy Kolbaskowo
z dnia 17 czerwca 2024r

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2024-2030

Kolbaskowo 2024

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	str.2
2. Podstawy prawne programu.....	str.3
3. Podstawy teoretyczne programu.....	str.3
4. Charakterystyka Gminy Kołbaskowo.....	str.5
4.1. Demografia.....	str.5
4.2. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i uzależnieniom behawioralnym w gminie Kołbaskowo.....	str. 6
4.3. Zespół Interdyscyplinarny - działalność na przestrzeni ostatnich lat 2020-2022.....	str.7
5. Przemoc domowa- analiza danych z terenu gminy Kołbaskowo na podstawie badania ankietowego i prowadzonych procedur Niebieska Karta.....	str.9
6. Badania ogólnopolskie dotyczące zjawiska przemocy.....	str.9
7. Analiza SWOT.....	str.10
8. Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy.....	str.11
8.1. Zadania pomocy społecznej.....	str.12
8.2. Zadania służby zdrowia.....	str.12
8.3. Zadania Policji.....	str.13
8.4. Zadania oświaty.....	str.13
8.5. Zadania Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.....	str.13
8.6. Zespół Interdyscyplinarny i Grupy Diagnostyczno-Pomocowe.....	str.14
9. Cele główne i szczegółowe Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2024-2030.....	str.15
10. Realizatorzy Programu.....	str.21
11. Monitorowanie, sprawozdawczość i finansowanie Programu.....	str.21

1. Wprowadzenie

Rodzina jest częścią życia każdego człowieka, a występujące w niej relacje rodzinne – pomiędzy poszczególnymi członkami są ważnym elementem prawidłowego funkcjonowania społeczeństwa. Zarówno dobre jak i negatywne doświadczenia emocjonalne mają znaczący wpływ na poszczególnych ludzi, całe rodziny, a ostatecznie również na całe społeczeństwo. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej wskazuje, iż instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką państwa. Przemoc domowa jest kategorią zachowań nacechowanych szczególnie negatywnie, o dużej szkodliwości społecznej.

Rodzina z problemem przemocy przestaje właściwie spełniać swoją rolę, dom rodzinny staje się miejscem cierpienia, zagrożenia i poniżenia.

Kobieta i mężczyzna dysponują równymi prawami w życiu rodzinnym, politycznym i społecznym oraz gospodarczym, a każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka oraz osób dorosłych przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej określa dla samorządu gminnego następujące zadania:

1. Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.
2. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową.
3. Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia.
4. Tworzenie Zespołów Interdyscyplinarnych.

Wyżej wymieniona ustawa definiuje przemoc domową, jako „*jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:*

- a) *narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,*
- b) *naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,*
- c) *powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,*
- d) *ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,*
- e) *istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.*

Równocześnie ustawa, wraz z dokumentami wykonawczymi, określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą domową oraz osób stosujących przemoc.

Celem głównym programu jest przeciwdziałanie przemocy domowej, ochrona ofiar przemocy domowej oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnego wsparcia. Program określa szczegółowe zadania do realizowania, ukierunkowane na: rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej, zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom z problemem przemocy domowej, kształtowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy domowej.

2. Podstawy prawne programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2024-2030 będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

1. ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809 z późn. zm.),
2. ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2024 r. poz. 17, z późn. zm.),
3. ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 37, z późn. zm.),
4. ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2024 r. poz. 706),
5. ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550, z późn. zm.),
6. ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424),
7. ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901, z późn. zm.),
8. ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2024 r. poz. 145, z późn. zm.),
9. ustawę z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1266, z późn. zm.),
10. ustawę z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 725),
11. ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151),
12. ustawę z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. z 2022 r. poz. 1700, z późn. zm.),
13. ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939),
14. ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2024 r. poz. 750),
15. ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571).

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2024-2030, jako zadanie wynikające z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, jest zgodny z założeniami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kołbaskowo na lata 2017-2026 oraz Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030.

3. Podstawy teoretyczne programu

Definicja zawarta w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej, określa przemoc jako jednorazowe albo powtarzające się, umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodując szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołującym cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Definicja przemocy zawiera cztery podstawowe kryteria, na podstawie których, najczęściej rozpoznaje się przemoc w rodzinie są to: **intencjonalność** (jest zamierzonym działaniem ukierunkowanym na ofiarę i ma na celu kontrolowanie jej i podporządkowanie, zmierza do osiągnięcia jakiegoś celu), **dysproporcja sił** (brak równowagi sił w rodzinie – jedna osoba jest zdecydowanie silniejsza od pozostałych osób i mając tego świadomość wykorzystuje swoją przewagę), **naruszenie godności i praw** (osoba stosująca przemoc narusza godność innych osób, poprzez np. poniżanie, wyśmiewanie, ośmieszanie) oraz **powodowanie cierpienia i szkód** (sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody, doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony).

Rodzaje przemocy:

- 1) **Przemoc fizyczna** – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenia jej ciała, pogorszenie stanu zdrowia lub pozbawienia ją życia.
- 2) **Przemoc seksualna** – działanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności.
- 3) **Przemoc psychiczna** – zachowanie, którego celem jest umniejszenie poczucia własnej wartości ofiary od sprawcy, wzbudzanie w niej strachu.
- 4) **Przemoc ekonomiczna** – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.

Wskazane rodzaje przemocy mogą się przenikać, ale każda może też występować odrębnie. Osoby dotknięte przemocą domową często doświadczają kilku jej form jednocześnie. Przemoc domowa najczęściej nie jest

zdarzeniem jednorazowym. Prawdopodobieństwo kolejnego zastosowania przemocy wobec najbliższych wzrasta jeżeli ktoś już raz ją zastosował.

Rodziny dotknięte przemocą pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielenia im szczególnej pomocy, przy użyciu narzędzi i metod określonych w obecnie obowiązującym porządku prawnym. Szczególnie istotne jest zabezpieczenie dzieci w rodzinach, które są świadkami przemocy w rodzinie.

Badania nad przemocą domową, na podstawie podobieństwa wzorców cyklicznych zachowań sprawców, pozwoliły na wyróżnienie trzech etapów tego zjawiska.

Fazy przemocy:

1. FAZA NARASTANIA NAPIĘCIA W tej fazie sprawca jest zazwyczaj napięty i stale podirytowany. Współmieszkańcy starają się go uspokajać, dbać o staranne wypełnianie obowiązków domowych. Zaczynają się zastanawiać nad tym, co mogą zrobić, by uniknąć kolejnej awantury.

2. FAZA OSTREJ PRZEMOCY W tej fazie sprawca jest gwałtowny, wpada w szał, jakiś drobiazg wywołuje potworną awanturę. Jego ofiary mogą wtedy zostać poważnie pobite, zranione. Jest też moment, kiedy najczęściej decydują się wezwać policję, zwrócić się o pomoc.

3. FAZA MIODOWEGO MIESIĄCA To faza skrucy i okazywania miłości. Sprawca przeprasza za swoje zachowanie, obiecuje poprawę. Jest czuły, troskliwy, zapewnia o swojej miłości. Przeprasza i przynosi przeprosiny, łączy i prezenty. Partner staje się podobny do mężczyzny, którego ofiara przemocy pokochała i z jakim się związała. Zaczyna wierzyć, że partner się zmienił i że przemoc była incydentem, który już nigdy się nie powtórzy.

Faza miodowego miesiąca przemija i wkrótce rozpoczyna się faza narastania napięcia. Wszystko zaczyna się od nowa. Przemoc w następnych cyklach na ogół jest bardziej gwałtowna i dłuższa, a skróceniu ulega etap „miodowego miesiąca”.

Przemoc w rodzinie należy rozpatrywać z wielu perspektyw w szczególności psychologicznej, prawnej, ekonomicznej, społecznej i moralnej.

Z tego względu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wymaga wieloaspektowego podejścia, a przede wszystkim **systemowego**, z zaangażowaniem wszystkich podmiotów zajmujących się bezpośrednio czy też pośrednio tym problemem.

Pojedyncza instytucja nie jest sama w stanie skutecznie rozwiązywać problemu przemocy domowej. Nieodzowna jest **interdyscyplinarność** pracy w tym zakresie poprzez ścisłą współpracę, łączenie działań, przepływ informacji, określenie wspólnego celu oraz przewidywanie efektów.

Podstawą do podejmowania działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest świadomość, że:

1. Najważniejsze jest bezpieczeństwo ofiary i zatrzymanie przemocy, bez tego pomoc jest zazwyczaj nieskuteczna.
2. Za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca.
3. Zrozumiałe są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu i decyzjach osoby doświadczającej przemocy, bowiem jest to jeden z objawów doznawanych urazów oraz konsekwencja bycia ofiarą przemocy w rodzinie.

Do tworzenia lokalnego systemu pomocy należy podejść w sposób systematyczny, zaczynając od diagnozy zasobów instytucjonalnych na terenie gminy.

Drugi ważny element diagnozy to ludzie. W każdej społeczności są osoby powszechnie znane, zaangażowane w działalność społeczną. Oprócz profesjonalistów mogą to być również społecznicy, urzędnicy czy samorządowcy - ludzie, którzy mają inwencję, chęć działania, doświadczenie, a także potrafią gromadzić ludzi wokół jakiejś idei, forsować ją, przecierać ścieżki. Diagnoza lokalna przemocy czy innych problemów w rodzinie jest bardzo istotna w planowaniu działań interdyscyplinarnych. Znając już rozmiary problemu i zasoby lokalne, można przystąpić do trzeciego kroku: zebrać grupę osób o określonej wiedzy i wrażliwości dla przykładu na problem krzywdzenia dzieci, czyli takich, które potrafią dostrzegać go w trakcie swoich działań.

Zespół Interdyscyplinarny, to właśnie grupa specjalistów podejmująca się współpracy w celu udzielenia pomocy podopiecznemu lub całej rodzinie. Działania Zespołu są skierowane do rodzin w kryzysie, niewydolnych wychowawczo i ukierunkowane są na rozwiązanie konkretnego problemu w rodzinie, a ich celem jest przeciwdziałanie następstwom zaistnienia problemu.

Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest zintegrowane oddziaływanie na rodzinę i budowanie dla niej sieci wsparcia oraz wspomaganie dzieci poprzez wyposażanie rodziców w umiejętności związane z prawidłowym pełnieniem roli rodzica i członka rodziny.

W celu zwalczania przemocy domowej i udzielenia pomocy osobom dotkniętym przemocą oraz podjęcia skutecznych działań, które mają zapobiegać ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, zjawisk powstałych na skutek przemocy w rodzinie został opracowany Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2024 –2030. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Rodzinie oraz

Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Kołbaskowo na lata 2024-2030 ma charakter długofalowy. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej może on ulegać zmianom i udoskonaleniom.

4. Charakterystyka gminy Kołbaskowo

4.1. Demografia

Gmina Kołbaskowo leży w granicach administracyjnych Powiatu Polickiego, w województwie zachodniopomorskim. Od północnego-wschodu gmina sąsiaduje bezpośrednio z miastem Szczecin i wraz z sąsiednimi gminami Dobra i Gryfino wchodzi w skład Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego.

Gmina Kołbaskowo jest gminą wiejską znajdującą się w województwie zachodniopomorskim w południowej części powiatu polickiego. Gmina Kołbaskowo stanowi 15,9% powierzchni powiatu. Na terenie gminy znajduje się 18 sołectw, 5 wsi niesołeckich i osad oraz 4 opuszczone wsie i osady. Obszar gminy Kołbaskowo wynosi 105,46 km²). Warto mieć na uwadze, iż gmina Kołbaskowo ma charakter przede wszystkim rolniczy, jednak ze względu na bliskość Szczecina notuje się zwiększony napływ osiedlającej się tutaj ludności aktywnej zawodowo w mieście. Gmina stała się dla nowych mieszkańców swoistego rodzaju „sypialnią Szczecina” (spora rotacja mieszkańców na osiedlach graniczących z miastem).

Gmina Kołbaskowo liczy 13724 zameldowanych mieszkańców, z czego 51,37% stanowią kobiety, a 48,62% mężczyźni. W latach 2002-2023 liczba mieszkańców wzrosła o 80,44%. Średni wiek mieszkańców wynosi 38,29 lat. Mieszkańcy gminy Kołbaskowo zawarli w 2023 roku 48 małżeństwa, co odpowiada 3,17 małżeństwom na 1000 mieszkańców. 44,23% mieszkańców gminy Kołbaskowo jest stanu wolnego, 43,06% żyje w małżeństwie, 6,8% mieszkańców jest po rozwodzie, a 3,4% to wdowy/wdowcy.

Gmina Kołbaskowo ma dodatni przyrost naturalny wynoszący 68. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 4,49 na 1000 mieszkańców gminy Kołbaskowo. W 2023 roku urodziło się 140 dzieci, w tym 38,57% dziewczynek i 61,42% chłopców. Na 1000 ludności gminy Kołbaskowo przypada 4,7 zgonów. W 2023 roku zarejestrowano 915 zameldowań oraz 368 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Kołbaskowo 547.

Z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołbaskowie (zgodnie z danymi pozyskanymi z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołbaskowie) skorzystało w latach: 2021r.- 257 rodzin, 2022r. - 263 rodzin, 2023r.- 226 rodzin.

Z pozyskanych danych wynika, że pomoc udzielana była rodzinom w szczególności z powodu: bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej choroby, alkoholizmu, bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Długotrwała choroba to główny powód korzystania ze świadczeń pomocy społecznej. Liczba rodzin z problemem alkoholowym korzystających z pomocy społecznej na przestrzeni ostatnich trzech lat uległa zmniejszeniu.

Liczba rodzin borykających się z bezradnością w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego korzystających ze świadczeń pieniężnych pomocy społecznej na przestrzeni lat zmalała. W tabeli poniżej przedstawiono najczęstsze powody udzielania wsparcia ze środków pomocy społecznej wraz z informacją o liczbie wydanych decyzji;

Przyczyny udzielenia świadczenia	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Długotrwała choroba	134	136	140
Bezrobocie	67	67	49
Niepełnosprawność	61	56	60
Bezradność w spr. opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	41	33	28
Przemoc w rodzinie/domowa	1	2	2
Ubóstwo	125	118	93

Sytuacja kryzysowa	4	8	5
Zdarzenie losowe	5	1	2
Ochrona macierzyństwa	15	16	11
Narkomania	1	4	2
Alkoholizm	33	25	20

Od 2022r **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołbaskowie** prowadzi placówkę wsparcia dziennego w formie podwórkowej, która realizuje zajęcia profilaktyczne skierowane do najmłodszych. Celem tych zajęć jest między innymi rozwijanie umiejętności radzenia sobie z negatywnymi emocjami, zwłaszcza ze złością, uświadomienie wychowankom odpowiedzialności za własne czyny, kształtowanie postaw, wrażliwości na drugiego człowieka, rozwijanie umiejętności rozpoznawania zagrażających sytuacji, w tym przemocy, uświadomienie co to jest agresja i pokazanie jej przyczyn. Ponadto zajęcia obejmują również wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego sprzyjających zachowaniom nieagresywnym.

Mimo to problemy występujące w rodzinach najczęściej przyczyniają się do występowania przemocy w rodzinie. Istotne jest więc minimalizowanie oraz zapobieganie szkodom spowodowanym występowaniem problemu przemocy w rodzinie.

W latach 2021-2023 skalę zjawiska przemocy na terenie gminy Kołbaskowo obrazują poniższe dane.

Procedura „Niebieska Karta” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez szereg służb. Celem tych działań jest powstrzymanie przemocy w rodzinie oraz wsparcie ofiar przemocy.

Szczegółowe dane dotyczące liczby wszczętych procedur „Niebieska Karta” przez przedstawicieli uprawnionych podmiotów na przestrzeni lat 2021-2023 przedstawia tabela poniżej.

	Policja	Pomoc społeczna	Oświata	GKRPA	Ochrona zdrowia
Rok 2021	19	6	0	0	0
Rok 2022	12	2	0	0	0
Rok 2023	33	3	0	0	0

Z posiadanych danych wynika, iż do przewodniczącej **Zespołu Interdyscyplinarnego w Kołbaskowie w okresie 2021-2023** wpłynęło łącznie 75 procedur „Niebieska Karta -A”. Przeważająca ilość formularzy „Niebieska Karta A” sporządzana była przez funkcjonariuszy policji podczas interwencji domowych tj. 64 razy, następnie przez pracowników socjalnych – 11 razy. Liczba wszczętych procedur wzrosła w 2023r w związku ze zmianą Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej i rozszerzeniem katalogu osób doznających przemocy.

4.2. Gminny Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnieniom Behawioralnym w gminie Kołbaskowo

Podstawą prawną działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w Gminie jest ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii. Zgodnie z przepisami wyżej wymienionych ustaw samorząd gminny zobowiązany jest do prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu oraz przeciwdziałania narkomanii. Realizacja tych zadań prowadzona jest w postaci Gminnego Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnieniom Behawioralnym.

Gminny Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnieniom Behawioralnym w gminie Kołbaskowo określa zadania z zakresu pomocy dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz zadania związane z profilaktyką uzależnień w tym zakresie. Sposoby realizacji zadań zawartych w Programie dostosowane są do potrzeb lokalnych i możliwości prowadzenia określonych działań w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne oraz osobowe. Głównym celem jest tworzenie spójnego systemu działań profilaktycznych i naprawczych, zmierzających do przeciwdziałania powstawaniu nowych problemów, a także zmniejszeniu rozmiarów problemów już istniejących. Jest dokumentem wyznaczającym cele oraz sposoby rozwiązywania rzeczowych problemów i związanych z tą sferą życia dylematów rodzinnych i społecznych na terenie gminy Kołbaskowo.

Cele szczegółowe działalności to:

1. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, narkotykowe lub inne uzależnienia, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

2. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dzieci i młodzieży, w tym pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.
3. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii, a także ochronie przed przemocą w rodzinie.
4. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w roli oskarżyciela publicznego.

Działalność jest finansowana ze środków uzyskanych z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz wpływy z części opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym.

4.4. Zespół Interdyscyplinarny - działalność na przestrzeni ostatnich lat 2021-2023

W 2023 roku odbyło się 5 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego.

W 2022 roku odbyły się 4 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego.

W 2021 roku odbyły się 4 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego.

Z uwagi na stan epidemii w okresie 2021-2022 spotkania odbywały się zgodnie z zaleceniami sanitarnymi i z zachowaniem rygoru sanitarnego. Z każdego zebrania sporządzona została dokumentacja w postaci zaproszenia, listy obecności i protokołu z przebiegu spotkania. W latach 2021-2023 funkcję przewodniczącego pełnili:

Kierownik Gminnego Ośrodka pomocy społecznej w Kołbaskowie do marca 2021r, Starszy specjalista pracy socjalnej- koordynator Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołbaskowie od marca 2021r do chwili obecnej. Główne prace z rodzinami dotkniętymi przemocą w latach 2021-2023 prowadziły „grupy robocze”, (od 2023 r. „grupy diagnostyczno-pomocowe”), w skład których wchodził każdy razowo pracownicy socjalni, dzielnicowi pracujący na danym terenie, a dodatkowo w zależności od sytuacji rodzinnej asystenci rodziny, kuratorzy społeczni, przedstawiciele oświaty, członkowie Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Członkowie grup diagnostyczno-pomocowych współpracują w miarę potrzeb i kierują osoby wymagające wsparcia do psychologa, prawnika, terapeuty uzależnień, przedstawicieli służby zdrowia, kuratorów zawodowych i pedagogów. Zakres prac prowadzonych w ramach grup uzależniony jest od ustaleń grupy diagnostyczno-pomocowej i wynika bezpośrednio z problemów występujących w rodzinach dotkniętych przemocą.

Na spotkanie z grupą diagnostyczno-pomocową zapraszana jest osoba doznająca przemocy, a wzywana jest osoba podejrzana o stosowanie przemocy.

Podstawowym elementem pracy z rodziną dotkniętą przemocą jest monitorowanie tej rodziny poprzez cykliczne wizyty dzielnicowego i pracownika socjalnego w miejscu zamieszkania oraz stały kontakt telefoniczny. W przypadku dzieci są powiadamiani pedagodzy szkolni i dziecko jest objęte opieką pedagogiczną ewentualnie psychologiczną według potrzeb.

W rodzinie, gdzie istnieje podejrzenie przemocy, grupa diagnostyczno-pomocowa przeprowadza diagnozę, w której określa sytuację rodziny, potrzeby oraz zasoby rodziny. Osobie doznającej przemocy proponuje się rozmowę z psychologiem, pomoc prawną, pedagogiczną oraz socjalną. Informuje się również o możliwościach udzielenia wsparcia nieodpłatnie w ramach innych stowarzyszeń i organizacji. Jeśli sytuacja tego wymaga zapewnia się osobie dotkniętej przemocą, w zależności od jej potrzeb, schronienia w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.

W gminie Kołbaskowo nie ma całodobowej placówki, gdzie można zaproponować schronienie ofiarom przemocy, dlatego członkowie grup diagnostyczno-pomocowych proponują zamiejscowe ośrodki wsparcia.

Osobie stosującej przemoc w rodzinie grupa diagnostyczno-pomocowa przekazuje informacje o konsekwencjach popełnianych czynów, motywuje do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym, prowadzonym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Policach. Ponadto z osobą nadużywającą alkohol lub innych substancji uzależniających członkowie grupy przeprowadzają rozmowę motywującą do podjęcia dobrowolnego leczenia i terapii.

W 2023 roku łącznie procedurą „Niebieska Karta” objęto 43 rodziny, w tym w 36 rodzinach wszczęto nową procedurę i tym samym powołano 36 nowe grupy diagnostyczno-pomocowe. Odbyło się 110 posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych. Zakończono prowadzenie 24 procedur „Niebieska Karta”, w tym w 13 przypadkach ze względu na ustanie przemocy w rodzinie i uzasadnione przypuszczenie o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy, natomiast w 11 przypadkach ze względu na brak zasadności podejmowania dalszych działań.

W 2022 roku łącznie procedurą „Niebieska Karta” objęto 20 rodzin, w tym w 14 rodzinach wszczęto nową procedurę a tym samym powołano 14 nowych grup roboczych. Odkonano się 80 posiedzeń grup roboczych. Zakończono prowadzenie 25 procedur „Niebieska Karta”, w tym w 9 przypadkach ze względu na ustanie przemocy w rodzinie i uzasadnione przypuszczenie o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy, natomiast w 14 przypadkach ze względu na brak zasadności podejmowania dalszych działań.

W 2021 roku łącznie procedurą „Niebieska Karta” objęto 28 rodzin, w tym w 25 rodzinach wszczęto nową procedurę i tym samym powołano 25 nowych grup roboczych. Odkonano się 80 posiedzeń grup roboczych. Zakończono prowadzenie 25 procedur „Niebieska Karta”, w tym w 10 przypadkach ze względu na ustanie przemocy w rodzinie i uzasadnione przypuszczenie o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy, natomiast w 15 przypadkach ze względu na brak zasadności podejmowania dalszych działań.

Obsługę Zespołu Interdyscyplinarnego oraz gromadzenie stosownej dokumentacji zapewnia GOPS Kołbaskowo. Zebrania Zespołu odbywają się w siedzibie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołbaskowie. Posiedzenia grup diagnostyczno-pomocowych również odbywają się w pomieszczeniach GOPS. Od 2023 r. w wyniku zmian ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań ośrodka pomocy społecznej należy również obsługa finansowa Zespołu.

Zespół Interdyscyplinarny kolportował też wśród mieszkańców plakaty i ulotki. Dodatkowo ulotki były udostępniane przez Funkcjonariuszy Policji w czasie interwencji w przypadkach przemocy domowej oraz stronie internetowej GOPS-u.

Szkolenia, konferencje, superwizje osób pracujących w obszarze przemocy w 2023 roku:

- Szkolenie „Najnowsze zmiany w systemie przeciwdziałania przemocy” - w szkoleniu brał udział przewodniczący ZI,
- Szkolenie „Przemoc domowa- zmiany regulacji prawnych w zakresie działania Zespołów Interdyscyplinarnych”- w szkoleniu brali udział przewodniczący ZI, pracownicy socjalni GOPS Kołbaskowo
- Szkolenie - Zespoły Interdyscyplinarne i Grupy Diagnostyczno-Pomocowe- role, zadania i zasady funkcjonowania w systemie przeciwdziałania przemocy domowej – w szkoleniu wzięli udział członkowie Zespołu interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych,
- Konsultacje prawne w zakresie realizacji działań w ramach procedury „Niebieska Karta” w oparciu o konkretne przypadki prowadzonych spraw,
- Spotkanie z zakresu nowelizacji ustawy o przemocy domowej organizowanym przez Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego– w spotkaniu uczestniczył przewodniczący ZI oraz pracownik socjalny pracujący w grupach roboczych,
- udział Przewodniczącej Zespołu i Zastępcy Przewodniczącej w charakterze prelegentów w konferencji „Wspólnie i skutecznie przeciw przemocy” organizowanej w dniu 5 grudnia 2023r. przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Policach (wystąpienie dotyczące działalności Zespołu interdyscyplinarnego w Kołbaskowie),
- organizacja lokalnej konferencji dotyczącej przemocy domowej pt. „Oblicza przemocy” w dniu 20.11.2023r, w której uczestniczyli pracownicy socjalni, członkowie Zespołów Interdyscyplinarnych i grup diagnostyczno-pomocowych z sąsiednich gmin oraz GOPS Kołbaskowo
- udział gminy Kołbaskowo w ogólnopolskiej kampanii 19 dni przeciwko przemocy i krzywdzeniu dzieci i młodzieży- w kampanii brały udział GOPS Kołbaskowo, placówki oświatowe z terenu gminy Kołbaskowo.

W Punkcie Konsultacyjnym działającym przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kołbaskowie w 2023 r. dyżury pełnili:

- psycholog,
- terapeuta ds. przemocy,
- terapeuta ds. uzależnień,
- pracownicy socjalni w godzinach pracy GOPS.

5.Przemoc domowa- analiza danych z terenu gminy Kołbaskowo na podstawie badania ankietowego i prowadzonych procedur Niebieska Karta

W miesiącach kwiecień i maj 2024r wśród dorosłych mieszkańców gminy Kołbaskowo oraz wśród uczniów klas 7 i 8 lokalnych szkół podstawowych przeprowadzono badania ankietowe dotyczące przemocy domowej na terenie gminy Kołbaskowo.

W badaniach wzięło udział 205 dorosłych mieszkańców gminy oraz 120 uczniów. Wyniki z przeprowadzonego badania zostały zebrane w „Lokalnej diagnozie zjawiska przemocy domowej na terenie gminy Kołbaskowo” stanowiącej odrębny dokument. Przygotowana diagnoza zawiera również analizę dotyczącą zjawiska przemocy domowej na podstawie prowadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny procedur Niebieska Karta.

6.Badania ogólnopolskie dotyczące zjawiska przemocy

W 2021 r. na zlecenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej zostało przeprowadzone badanie „Ogólnopolska diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie wobec dzieci”. Głównym celem badania było dokonanie diagnozy skali zjawiska przemocy domowej wobec dzieci w Polsce. Według Polaków najbardziej rozpowszechnioną formą przemocy domowej wobec dzieci była przemoc psychiczna. W drugiej kolejności najczęściej występujące to: zaniedbanie oraz przemoc fizyczna.

Prawie co piąte dziecko w Polsce doznawało przemocy fizycznej (19%) i psychicznej (18%). 9% doznało przemocy ekonomicznej, a 8% seksualnej. Nieznacznie częściej osobą stosującą przemoc był mężczyzna. 54% mężczyzn przyznało, że zdarzyło im się dać dziecku klapsa, w porównaniu do 45% kobiet. Co piąty Polak przyznał, że były sytuacje, kiedy obrażał, zwymyślał dziecko oraz uderzył je dłonią po ciele a 15% przyznaje, że zdarzyło mu się zastraszać dziecko (odpowiednio 13%, 15% oraz 9% w przypadku kobiet). 38% dzieci poniżej 18 lat dostało od rodzica/opiekuna klapsa. 16% dzieci poniżej 18. roku życia było obrażane i wyzywane, 12% zostało kiedykolwiek uderzone dłonią po ciele, a 8% doznaje/doznawało zastraszania.

Większość osób (61%), które zaobserwowały przemoc w swoim otoczeniu, podjęła w związku z tym działania. Była to przede wszystkim rozmowa, uświadomienie problemu (26%) oraz zgłoszenie na Policję (20%) czy do pomocy społecznej (18%). Osoby, które nie podjęły żadnych działań w związku z zauważeniem występowania przemocy, przyznały, że nie zrobiły tego głównie ze względu na poczucie, że nie chcą się wtrącać (19%) i z obawy, strachu (19%). Polacy ocenili swoją wiedzę dotyczącą przemocy domowej na dość wysoką. Prawie połowa (49%) uważa, że wie o przemocy domowej wobec dzieci dużo lub sporo (43%). Zdaniem prawie co trzeciego Polaka (34%) problem przemocy domowej wobec dzieci w trakcie pandemii nasilił się. Osoby, które miały kontakt z instytucjami lub korzystały z ich pomocy w czasie pandemii, generalnie oceniają, że spadła ich dostępność, natomiast nie wpłynęło to znacząco na pogorszenie się skuteczności otrzymanej pomocy.

Doświadczenia przemocy w dzieciństwie w bardzo dużym stopniu rzutują na dorosłe życie. Wyniki badania pokazały, że prawie co trzeci Polak (32%) przyznaje, że w dzieciństwie doświadczał przemocy fizycznej, a 28% badanych przyznało, że doznawało przemocy psychicznej. Przemocą najczęściej dopuszczali się członkowie najbliższej rodziny: ojciec, matka, rodzeństwo. Zdecydowana większość Polaków (81%) była również świadoma, że dziecko doznaje przemocy również wtedy, gdy widzi przemoc między swoimi rodzicami. Polacy byli prawie jednomyślni w przekonaniu, że każdy, kto dostrzega przemoc w rodzinie wobec dziecka, powinien zareagować.

W 2022 r. Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej zleciło przeprowadzenie badań na temat skali zjawiska przemocy w rodzinie wśród kolejnej grupy osób, która może być szczególnie narażona na stosowanie przemocy domowej, tj. wśród osób starszych i niepełnosprawnych.

Z przeprowadzonych badań wynika, że wśród osób niepełnosprawnych najczęściej była wskazywana przemoc psychiczna (jej doznawanie zadeklarowało 78,1% osób niepełnosprawnych biorących udział w badaniu) oraz fizyczna (57,8%). W przypadku osób starszych – przemoc psychiczna (87,3%), fizyczna (43,1%) i ekonomiczna (43,1%). Podobnie w przypadku osób starszych i osób niepełnosprawnych – przemoc psychiczna (70,2%) oraz fizyczna (45,2%) i ekonomiczna (41,1%).

Najczęściej występującą formą przemocy wobec osób starszych była przemoc psychiczna, a następnie przemoc fizyczna, ekonomiczna i zaniedbanie, a najrzadziej natomiast przemoc seksualna.

Przemocy fizycznej doznawały najczęściej osoby niepełnosprawne – 57,8% respondentów z tej grupy; w następnej kolejności osoby starsze niepełnosprawne – 45%; najrzadziej, ale równie często osoby starsze. Przemocy psychicznej najczęściej doznawały osoby starsze 87%, osoby niepełnosprawne 78%. Natomiast osoby starsze niepełnosprawne wskazały, że doznają przemocy psychicznej w 7%. Inaczej wyglądała sytuacja w przypadku przemocy seksualnej, której wśród badanych najczęściej doznawały osoby niepełnosprawne – co piąty

badany z tej grupy; a w dalszej kolejności także co 6. osoba starsza niepełnosprawna oraz co 8. badana osoba starsza. Przemoc ekonomiczna była najczęściej doznana przez osoby starsze – 43% i osoby starsze niepełnosprawne – 41%. Doznawała jej też co trzecia badana osoba niepełnosprawna. Zaniedbania doznała co trzecia badana osoba starsza, 3% osób starszych niepełnosprawnych i co piąta badana osoba niepełnosprawna. Jednym z ważniejszych wniosków płynących z pogłębionych wywiadów jakościowych, które dotyczyły rodzajów przemocy, jakiej doznają osoby starsze i osoby niepełnosprawne, jest to, że niemalże zawsze różne formy przemocy łączyły się ze sobą i były stosowane razem lub naprzemiennie w stosunku do tej samej osoby. Osobą stosującą przemoc domową wobec osób starszych i niepełnosprawnych byli najczęściej mężczyźni z najbliższego środowiska domowego: mężowie, partnerzy, ojcowie, a rzadziej dorośli synowie. Najczęściej wskazywane przejawy przemocy wobec osób starszych i niepełnosprawnych to znieważanie, wyzywiska, ośmieszanie, lekceważenie, zastraszanie, szantażowanie, zabieranie/używanie własności osoby starszej bez jej zgody, popychanie, szturchanie, zabieranie pieniędzy.

7. Analiza SWOT

Opracowana diagnoza problemu przemocy w rodzinie, a także potrzeby i oczekiwania zgłaszane przez osoby działające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej umożliwiły sporządzenie analizy SWOT, która określa mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia systemu przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Kołbaskowo.

Mocne strony

1. Opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Kołbaskowo;
2. Dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy;
3. Dobra współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi;
4. Kampanie społeczne nagłaśniające problem przemocy;
5. Zapewnienie wsparcia asystenta rodziny;
6. Liczne działania profilaktyczne i edukacyjne podejmowane wobec dzieci i młodzieży w placówkach oświatowych na terenie gminy Kołbaskowo;
7. Powołany Zespół Interdyscyplinarny i Grupy Diagnostyczno-Pomocowe;
8. Coraz większa świadomość społeczeństwa nt. przemocy domowej.
9. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;

Słabe strony

1. Zjawisko silnie zakorzenione w obyczajowości utrwalone i podtrzymywane przez stereotypy;
2. Brak grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy;
3. Słabe zainteresowanie udziałem w programach korekcyjno - edukacyjnych;
4. Obciążenie emocjonalne osób pracujących w obszarze przemocy, zwiększające możliwość wystąpienia wypalenia zawodowego;
5. Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego;
6. Dostęp do poradnictwa specjalistycznego (prawnika, psychologa, pracownika socjalnego).
7. Niskie zainteresowanie sektora pozarządowego realizacją usług społecznych w obszarze przeciwdziałania przemocy na terenie gminy;
8. Brak inicjatyw oddolnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;

Szanse

1. Stale doksztalająca się kadra służb pomocowych;
2. Upowszechnianie w środowisku lokalnym informacji na temat przeciwdziałania przemocy;
3. Upowszechnianie informacji na temat pracy asystenta rodziny i korzyści płynących ze współpracy rodzin doświadczających przemocy z asystentem;
4. Podnoszenie świadomości społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy poprzez edukację, kampanie społeczne, wydarzenia;
5. Zmiana postaw społecznych, obalanie mitów i stereotypów o tematyce przemocy;
6. Realizacja rządowych programów i możliwość pozyskiwania funduszy dotacyjnych.

Zagrożenia

1. Rozszerzanie się zjawisk patologicznych, takich jak: uzależnienia, przemoc w rodzinie, agresja;
2. Rosnąca ilość rodzin wieloprotblemowych;
3. Niechęć do współpracy osób doświadczających przemocy;
4. Brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy;

5. Poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc;
6. Wypalenie zawodowe pracowników;
7. Brak umiejętności szukania pomocy i wsparcia w sytuacjach kryzysowych;
8. Negatywne wzorce zachowań społecznych.
9. Niekorzystne warunki zatrudnienia w usługach społecznych, które mogą powodować niedobory kadrowe lub wypalenie zawodowe osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy.

Zasoby Gminy Kołbaskowo

1. Zasoby instytucjonalne:

- Posterunek Policji w Kołbaskowie,
- Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołbaskowie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kołbaskowie,
- Punkt Informacyjno Konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym i ich Rodzin w Kołbaskowie,
- Placówki Oświatowe - Szkoły Podstawowe, Zespół Szkół w Kołbaskowie, przedszkola,
- Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej; „SALUS” i „Akademia Zdrowia- Przychodnia Medycyny Rodzinnej”
- Świetlice Środowiskowe – Placówki Wsparcia Dziennego,
- Straż Gminna,
- Punkt Konsultacyjny Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Policach,
- Punkt Konsultacyjny

Podmioty, które mogą być pomocne w rozwiązywaniu problemów dotyczących przemocy w rodzinie szczególnie w zakresie działalności profilaktycznej to lokalne działające organizacje pozarządowe, instytucje kultury tj. Biblioteka Publiczna i jej filia, instytucje kościelne, Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji, koła gospodyń wiejskich. Instrumenty pomocowe i sieć wsparcia jak: media, Zespół Interdyscyplinarny w Kołbaskowie, Pełnomocnik Wójta Gminy Kołbaskowo Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

2. Zasoby ludzkie.

W zakresie realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie gmina dysponuje lub współpracuje z osobami zawodowo zajmującymi problemem przemocy.

Osoby, które zawodowo zajmują się problemem przemocy w rodzinie na terenie gminy Kołbaskowo:

- pracownicy socjalni,
- funkcjonariusze policji,
- pedagodzy szkolni,
- lekarze pierwszego kontaktu i pielęgniarki,
- członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- terapeuta do spraw uzależnień,
- terapeuta ds. przemocy
- kuratorzy społeczni oraz sędziowie,
- asystenci rodzin

8. Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy

Do zadań gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

- 1) Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony ofiar przemocy.
- 2) Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.
- 3) Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
- 4) Tworzenie Zespołów Interdyscyplinarnych.

8.1. Zadania pomocy społecznej

Celem działania pomocy społecznej (zgodnie z ustawą o pomocy społecznej) jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pomoc społeczna jest udzielana między innymi w przypadku przemocy domowej. Przemoc domowa jest przyczyną dysfunkcji rodziny, a także może być konsekwencją dysfunkcji o innym podłożu.

Bezpośrednią pomocą rodzinom i osobom potrzebującym, zajmują się pracownicy socjalni działający zgodnie z ustaloną rejonizacją.

W ramach swoich kompetencji zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieska Karta" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" pomoc społeczna:

- 1) diagnozuje sytuację, potrzeby i zasoby osoby doznającej przemocy domowej;
- 2) udziela kompleksowych informacji o:
 - a) możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób doznających przemocy domowej,
 - b) formach pomocy małoletnim doznającym przemocy domowej oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc,
 - c) możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby doznającej przemocy domowej;
- 3) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby doznającej przemocy domowej;
- 4) zapewnia osobie doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doznających przemocy domowej lub innej placówce, w tym prowadzonej przez organizacje pozarządowe i stowarzyszenia, działające na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- 5) bierze udział w opracowaniu przez grupę diagnostyczno-pomocową indywidualnego planu pomocy;
- 6) podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w środowisku domowym, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb określonych przez grupę diagnostyczno-pomocową;
- 7) może prowadzić rozmowy w szczególności o prawnych konsekwencjach stosowania przemocy domowej oraz informować osobę stosującą przemoc domową o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii, udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

8.2. Zadania służby zdrowia

Głównym zadaniem służby zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy domowej zalicza się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi, ponieważ bardzo często temu towarzyszą poważne uszkodzenia zdrowia somatycznego i zdrowia psychicznego.

Pomoc ofiarom przemocy domowej powinna oprócz udzielenia pierwszej pomocy obejmować następujące zadania:

- 1) umiejętność przeprowadzenia spokojnej rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania;
- 2) poinformowanie osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową o istniejących możliwościach skorzystania z pomocy;
- 3) wystawienie na prośbę poszkodowanych bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała powstałych wskutek użycia siły psychicznej;
- 4) poinformowanie o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji;
- 5) powiadomienie organów ścigania w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa stwierdzonego podczas badania lekarskiego (podejrzenia wykorzystywania seksualnego, ciężkie obrażenia ciała).

Przedstawiciel ochrony zdrowia uczestniczy w spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego lub grup diagnostyczno-pomocowych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym, jak również zobowiązany jest do wszczęcia procedury „Niebieska Karta”.

8.3. Zadania Policji

Do podstawowych zadań Policji należy między innymi ochrona życia i zdrowia ludzi.

Działania chroniące ofiary przemocy domowej podejmowane przez funkcjonariusza policji zgodnie z obowiązującym prawem to:

- 1) udzielanie osobie doznającej przemocy domowej niezbędnej pomocy, w tym udzielanie pierwszej pomocy przedmedycznej;
- 2) zorganizowanie niezwłocznego dostępu do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby doznającej przemocy domowej;
- 3) podejmowanie, w razie potrzeby, innych niezbędnych czynności zapewniających ochronę życia, zdrowia i mienia osób doznających przemocy domowej, włącznie z zastosowaniem na podstawie odrębnych przepisów w stosunku do osoby stosującej przemoc domową środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania;
- 4) przeprowadzenie, o ile jest to możliwe, z osobą stosującą przemoc domową rozmowy, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby stosującej przemoc domową albo nad małoletnim lub pełnoletnią osobą nieporadną ze względu na jej wiek lub stan zdrowia, oraz wezwanie osoby stosującej przemoc domową do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego;
- 5) przeprowadzenie na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowych w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa;
- 6) podejmowanie działań mających na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w środowisku domowym, w szczególności składanie systematycznych wizyt sprawdzających stan bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb określonych przez grupę diagnostyczno-pomocową;
- 7) dokonywanie niezbędnych ustaleń w zakresie udziału osoby stosującej przemoc domową w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 8) informowanie, w formie notatki urzędowej, zespołu interdyscyplinarnego o działaniach podejmowanych wobec osoby doznającej przemocy domowej oraz osoby stosującej przemoc domową, w tym w szczególności o udziale w programach korekcyjnoedukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologicznoterapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

8.4. Zadania oświaty

Ustawa o systemie oświaty zobowiązuje szkoły do wspomagania wychowawczej roli rodziny oraz zapewnienia opieki uczniom pozostającym w trudnej sytuacji życiowej. Rola szkoły w systemie ochrony dziecka jest znacząca. Nauczyciele mają możliwość regularnego obserwowania funkcjonowania dziecka oraz zmian w jego zachowaniu. Pedagog i psycholog szkolny ma możliwość zdiagnozowania sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 r. ż. jest ofiarą przemocy lub przestępstwa powinien podjąć następujące kroki:

- 1) Przeprowadza rozmowę z osobą doznającą przemocy, w warunkach gwarantujących jej bezpieczeństwo, swobodę wypowiedzi i poszanowania godności.
- 2) Diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową.
- 3) Udziela kompleksowych informacji o możliwościach udzielenia pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą domową, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową.
- 4) Organizuje niezwłoczny dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową.
- 5) Udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcie rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą domową.
- 6) wszczyna procedurę „Niebieska Karta”.

8.5. Zadania Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

W sytuacji gdy aktem przemocy towarzyszy spożywanie alkoholu GKRPA podejmuje następujące działania:

- 1) Diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową.
- 2) Prowadzi rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową na temat konsekwencji stosowania przemocy oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.
- 3) Wszczyna procedurę „Niebieska Karta”.

Przedstawiciele GKRPA są członkami zespołu interdyscyplinarnego lub grup diagnostyczno-pomocowych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym.

8.6. Zespół Interdyscyplinarny i Grupy Diagnostyczno-Pomocowe

Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności w ramach pracy Zespołu Interdyscyplinarnego lub Grupy Diagnostyczno-Pomocowej.

Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3–5 ustawy, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
- 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
- 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- 7) monitorowanie procedury „Niebieska Karta”;
- 8) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
- 9) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia.

Do zadań grup diagnostyczno-pomocowych należy w szczególności:

- 1) dokonanie, na podstawie procedury „Niebieska Karta”, oceny sytuacji domowej osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 2) realizacja procedury „Niebieska Karta” w przypadku potwierdzenia podejrzenia wystąpienia przemocy domowej, zwłaszcza w sytuacji wystąpienia ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia;
- 3) zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury „Niebieska Karta” pod jej nieobecność;
- 4) realizacja działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 5) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową albo w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 6) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia,
- 7) monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury „Niebieska Karta”;
- 8) zakończenie procedury „Niebieska Karta”;
- 9) dokumentowanie podejmowanych działań, stanowiących podstawę:
 - a) uznania braku zasadności wszczęcia procedury „Niebieska Karta”,
 - b) wszczęcia procedury „Niebieska Karta”;
- 10) informowanie przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego o efektach podjętych działań w ramach procedury „Niebieska Karta”.

W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową, pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe wspólnie z funkcjonariuszem policji, a także lekarzem lub ratownikiem medycznym, lub pielęgniarką ma prawo podjąć decyzję o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej.

Pracownik socjalny ma obowiązek niezwłocznego powiadomienia sądu opiekuńczego o tym fakcie, nie później jednak niż w ciągu 24 godzin.

W przypadku wystąpienia w rodzinie znamion przemocy domowej, po wypełnieniu formularza „Niebieska Karta – część A” przez przedstawicieli jednego z powyższych podmiotów, Przewodniczący ZI powołuje w sprawie danej

rodziny Grupę Diagnostyczno-Pomocową, w której skład wchodzi również kuratorzy sądowi, oraz przedstawiciele innych podmiotów będących specjalistami w dziedzinie przeciwdziałania przemocy domowej. Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Grup Diagnostyczno-Pomocowych wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych.

9. Cele główne i szczegółowe Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2024-2030

Cel główny:

Tworzenie skutecznego systemu przeciwdziałania przemocy domowej na terenie gminy Kołbaskowo w latach 2024-2030

Cel główny realizowany będzie poprzez cele szczegółowe:

1. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
2. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doświadczających przemocy domowej
3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową
4. Podnoszenie kompetencji rodzinnych w zakresie przeciwdziałania przemocy.
5. Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Cele szczegółowe odnoszą się do całego systemu zapobiegania, zwalczania przemocy i pomocy ofiarom przemocy w rodzinie, tym samym stanowią strategię postępowania wobec problemu przemocy w rodzinie. Program będzie realizowany przez Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kołbaskowie oraz wszystkie instytucje, organizacje zobligowane do podejmowania działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie z terenu gminy Kołbaskowo.

Cel szczegółowy 1.

Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

L.p	Zadanie	Działania	Podmiot odpowiedzialny	Wskaźniki	Termin realizacji
1	Ewaluacja zjawiska przemocy domowej na terenie gminy Kołbaskowo	przeprowadzenie badań ankietowych wśród mieszkańców gminy Kołbaskowo, w tym dzieci i młodzieży	Gmina Kołbaskowo Zespół Interdyscyplinarny Gminny Ośrodek pomocy Społecznej w Kołbaskowie Placówki oświatowe z terenu gminy	Liczba przeprowadzonych ankiet	Zadanie realizowane w latach 2029-2030
2	Podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej wśród dorosłych mieszkańców gminy Kołbaskowo	Rozpowszechnienie ulotek, materiałów edukacyjno-informacyjnych, w tym również o instytucjach udzielających pomocy osobom doświadczającym przemocy. Przekazywanie informacji nt.	Gmina Kołbaskowo Zespół Interdyscyplinarny Gminny Ośrodek pomocy Społecznej w Kołbaskowie Placówki oświatowe z terenu gminy	Ilość rozpowszechnionych ulotek, materiałów Liczba spotkań z rodzicami	Zadanie realizowane w latach 2024-2030

		Przemocy domowej podczas spotkań z rodzicami w szkołach Organizowanie kampanii, wydarzeń na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.		Liczba zorganizowanych kampanii, wydarzeń	
3	Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie problematyki przemocy	Prowadzenie działań profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży na terenie gminy Kołbaskowo Realizacja programów profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy	Gmina Kołbaskowo Placówki oświatowe z terenu gminy GOKSiR organizacje pozarządowe, biblioteki publiczne	Liczba przeprowadzonych działań przez placówki oświatowe Liczba programów profilaktycznych, liczba dzieci biorąca udział w programach	Zadanie realizowane w latach 2024-2030

Cel szczegółowy 2.

Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej.

L.p	Zadanie	Działania	Podmiot odpowiedzialny	Wskaźniki	Termin realizacji
1	Rozwój infrastruktury instytucji samorządowych udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej oraz wypracowanie zasad współpracy	Utworzenie i funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego Powołanie i funkcjonowanie grup diagnostyczno-pomocowych	Wójt Gminy Zespół Interdyscyplinarny	Zarządzenie Wójta w sprawie powołania ZI Liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych	Zadanie realizowane w latach 2024-2030
2	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej	Realizacja procedury Niebieska Karta Opracowanie i realizowanie planu pomocy rodzinom dotkniętym	Zespół Interdyscyplinarny/grupy diagnostyczno-pomocowe Gminny Ośrodek pomocy Społecznej w Kołbaskowie Placówki oświatowe z terenu gminy Komisariat Policji/Posterunek Policji, placówki	Liczba założonych NK, Liczba rodzin objętych procedurą NK Liczba opracowanych przez grupy diagnostyczno-	Zadanie realizowane w latach 2024-2030

		problemem przemocy domowej Motywowanie osób dotkniętych przemocą domową do udziału w programach terapeutycznych Udzielenie pomocy finansowej i rzeczowej Zapewnienie ochrony dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005r o przeciwdziałaniu przemocy domowej Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową	ochrony zdrowia, Służba Kuratorska	pomocowe planów pomocy Liczba osób uczestniczących w programach terapeutycznych Liczba osób otrzymujących wsparcie finansowe Liczba dzieci, którym zapewniono ochronę zgodnie z art. 12s ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej Liczba osób korzystających z poradnictwa	
3	Monitorowanie działań pomocowych	Monitorowanie pomocy udzielanej osobom doznającym przemocy domowej	Zespół Interdyscyplinarny/ grupy diagnostyczno-pomocowe Gminny Ośrodek pomocy Społecznej w Kołbaskowie Placówki oświatowe z terenu gminy	Liczba osób objętych monitoringiem	Zadanie realizowane w latach 2024-2030

Cel szczegółowy 3.

Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

L.p	Zadanie	Działania	Podmiot odpowiedzialny	Wskaźniki	Termin realizacji
1	Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy domowej	Działania podejmowane wobec osób stosujących przemoc domową w ramach procedury Niebieska Karta Uniemożliwienie kontaktowania się osób stosujących przemoc domową z osobami doznającymi przemocy domowej	Zespół Interdyscyplinarny/ grupy diagnostyczno-pomocowe Gminny Ośrodek pomocy Społecznej w Kołbaskowie Komisariat Policji/ Posterunek Policji Sąd Rejonowy Prokuratura	Liczba wypełnionych Niebieskich Kart D Liczba osób, którym wydano zakaz zbliżania się	Zadanie realizowane w latach 2024-2030
2	Prowadzenie działań motywujących do zmiany zachowań osób stosujących przemoc domową	Praca z osobą stosującą przemoc domową Występowanie z zawiadomieniem do Prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa Składanie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art.66c ustawy z dnia 20 maja 1971r- Kodeks Wykroczeń Podjęcie działań wobec osób	Zespół Interdyscyplinarny/ grupy diagnostyczno-pomocowe Gminny Ośrodek pomocy Społecznej w Kołbaskowie Komisariat Policji/ Posterunek Policji Sąd Rejonowy Prokuratura, organizacje pozarządowe, placówki ochrony zdrowia, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba osób stosujących przemoc domową, z którymi współpracował funkcjonariusz Policji powołany do grupy diagnostyczno-pomocowej Liczba złożonych zawiadomień do Prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa Liczba złożonych zawiadomień o podejrzeniu popełnienia wykroczenia	Zadanie realizowane w latach 2024-2030

		stosujących przemoc domową i nadużywających alkoholu		Liczba wniosków złożonych do GKRPA, liczba osób skierowanych na leczenie w związku z nadużywaniem alkoholu	
3	Łagodzenie następstw zjawiska Przemocy domowej	Motywowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno- edukacyjnych i terapeutyczno- psychologicznych Informowanie osób stosujących przemoc domowa o konsekwencjach jej stosowania oraz motywowanie ich do podjęcia działań zmiierzających do zatrzymania przemocy	Zespół Interdyscyplinarny/ grupy diagnostyczno- pomocowe Gminny Ośrodek pomocy Społecznej w Kołbaskowie Komisariat Policji/ Posterunek Policji Sąd Rejonowy	Liczba osób zobowiązanych przez Sąd do uczestnictwa w programach oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych, liczba osób, które wzięły udział i ukończyły w program, liczba osób skierowanych na program przez ZI Liczba wypełnionych formularzy Niebieska Karta D Liczba rozmów przeprowadzonych z osobami z którymi współpracował funkcjonariusz Policji powołany do grupy diagnostyczno- pomocowej	Zadanie realizowane w latach 2024- 2030

Cel szczegółowy 4.

Podnoszenie kompetencji rodzinnych w zakresie przeciwdziałania przemocy.

L.p	Zadanie	Działania	Podmiot odpowiedzialny	Wskaźniki	Termin realizacji
1	Podnoszenie kompetencji rodzinnych w zakresie przeciwdziałania przemocy	Działania edukacyjne mające na celu modelowanie prawidłowych funkcji rodziny i wzmacnianie kompetencji	Zespół Interdyscyplinarny Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołbaskowie Komisariat Policji/ Posterunek Policji, Gminna Komisja Rozwiązywania	Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych skierowanych do rodziców (spotkania, prelekcje, szkoła dla rodziców),	Zadanie realizowane w latach 2024- 2030

		wychowawczych rodziców	Problemów Alkoholowych	liczba osób, które wzięły udział w działaniach	
2		Wspieranie aktywnych form spędzania czasu wolnego promujących zachowania bez agresji		Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych skierowanych do dzieci dorosłych, liczba osób, które wzięły udział w działaniach	Zadanie realizowane w latach 2024-2030
3		Realizacja programów i zajęć profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży z zakresu uwrażliwienia na problem przemocy, radzenia sobie ze złością, rozwiązywania konfliktów		Liczba przeprowadzonych programów profilaktycznych, liczba uczniów uczestniczących w programach	Zadanie realizowane w latach 2024-2030

Cel szczegółowy 5.

Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

L.p	Zadanie	Działania	Podmiot odpowiedzialny	Wskaźniki	Termin realizacji
1	Podnoszenie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	Udział osób podejmujących działania w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej w szkoleniach, warsztatach, konferencjach Organizowanie spotkań mających na celu wymianę doświadczeń oraz pomoc w sytuacjach trudnych Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących w grupach diagnostyczno-pomocowych, które	Zespół Interdyscyplinarny/ grupy diagnostyczno-pomocowe Gminny Ośrodek pomocy Społecznej w Kołbaskowie Komisariat Policji/ Posterunek Policji, organizację pozarządowe	Liczba osób biorących udział w szkoleniach, liczba szkoleń, warsztatów Liczba spotkań mających na celu wymianę doświadczeń oraz pomoc w sytuacjach trudnych Liczba osób, które uczestniczyły w szkoleniach z zakresu wypalenia	Zadanie realizowane w latach 2024-2030

		mają częsty kontakt z osobami stosującymi i doświadczającymi przemocy domowej (szkolenia z wypalenia zawodowego, coaching, poradnictwo psychologiczne)		zawodowego, liczba osób zaangażowanych w pomoc osobom uwikłanym w przemoc, które wzięły udział w superwizji, coachingu, poradnictwie psychologicznym i w jakim zakresie	
--	--	---	--	---	--

10. Realizatorzy Programu

1. Realizatorami działań w ramach systemu przeciwdziałania przemocy domowej są:

- a) Urząd Gminy
- b) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołbaskowie
- c) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- d) Sąd Rejonowy i Prokuratura
- e) Komenda Powiatowa Policji, Komisariat Policji, Posterunek Policji
- f) Placówki oświatowe w tym: szkoły, przedszkola
- g) Placówki służby zdrowia
- h) Organizacje pozarządowe
- i) Społeczność lokalna
- j) Lokalne media

11. Monitorowanie, sprawozdawczość i finansowanie Programu

Program będzie podlegał ewaluacji w oparciu o dane zebrane przez Zespół Interdyscyplinarny w Kołbaskowie podczas monitoringu. Monitoring (zbieranie i analiza danych) będzie przeprowadzany raz do roku.

Sprawozdawczość w zakresie realizacji programu w ramach wszystkich elementów systemu będzie dokonywana co najmniej 1 raz w roku. Podstawowymi wskaźnikami służącymi do ewaluacji programu jest liczba Niebieskich Kart, ilość interwencji, udzielonych porad, konsultacji, ilość i rodzaj przeprowadzonych działań profilaktycznych i edukacyjnych.

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Kołbaskowo, budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

Załącznik nr 2
do Uchwały Rady Gminy Kołbaskowo
nr III/30/2024
z dnia 17 czerwca 2024r

LOKALNA DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE GMINY KOŁBASKOWO

Kołbaskowo 2024

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie.....	str. 2
Rozdział I. Realizacja procedury Niebieska Karta w gminie Kołbaskowo w latach 202-2023.....	str. 4
Rozdział II. Charakterystyka badania.....	str. 5
Cel Badania.....	str. 5
Charakterystyka badanej grupy- dorośli mieszkańcy.....	str. 5
Charakterystyka badanej grupy- uczniowie.....	str. 9
Wykorzystana metoda i technika badawcza.....	str. 10
Rozdział III. Wyniki badań wśród dorosłych mieszkańców gminy Kołbaskowo.....	str. 11
Rozdział IV. Wyniki badań wśród uczniów.....	str. 18
Rozdział V. Przemoc rówieśnicza.....	str. 20
Rozdział VI. Przemoc wobec osób starszych.....	str.21
Rozdział VII. Przemoc wobec osób niepełnosprawnych.....	str.23
Rozdział VIII. Odsetek populacji rodzin zagrożonych przemocą domowa na terenie gminy Kołbaskowo.....	str. 24
Podsumowanie.....	str.26
Aneks.....	str.29

WPROWADZENIE

Raport przedstawia wyniki badań przeprowadzonych w kwietniu maju 2024r wśród dorosłych mieszkańców gminy i ostatnich klas szkół podstawowych. Diagnoza zawiera informacje na temat występowania problemu przemocy w domowej oraz okoliczności i postaw związanych z tym zjawiskiem w gminie Kołbaskowo. Głównym celem diagnozy było pozyskanie wiarygodnych informacji na temat zjawiska przemocy domowej, natomiast końcowe wnioski służą poprawie skuteczności działań w przeciwdziałaniu temu zjawisku.

Diagnoza jest wyrazem komplementarnego i zintegrowanego planowania społecznego, którego celem jest identyfikacja i ukazanie problemów społecznych, w tym przede wszystkim problemów zjawiska przemocy, które występują w gminie Kołbaskowo oraz podjęcie próby wskazania metod ich rozwiązania, zgodnie z możliwościami, jakie wynikają z zadań nałożonych na samorząd.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej nakłada na samorząd obowiązek opracowania i realizacji programu dążącego do zmniejszenia skali zjawiska przemocy domowej oraz zwiększenia skuteczności udzielanej pomocy osobom jej doświadczającym. Odpowiednio przygotowane i wdrażane działania powinny doprowadzić do rozwiązania kluczowych problemów związanych z przemocą na terenie gminy. W ogólnej metodologii tworzenia tego typu dokumentów najistotniejszym elementem jest rzetelne rozpoznanie skali problemu.

Niniejsza diagnoza jest, zatem punktem wyjścia i podstawą do planowania i podejmowania działań.

Adresatami niniejszej diagnozy są mieszkańcy gminy Kołbaskowo, a w tym między innymi osoby stosujące i doświadczające przemocy domowej oraz uczniowie. Poszukiwanie skutecznych możliwości rozwiązywania problemów społecznych musi uwzględniać fakt, że problemy te zazwyczaj nie występują pojedynczo, a wystąpienie jednego problemu implikuje szereg innych.

Dlatego przystępując do planowania sposobów rozwiązywania problemów społecznych konieczne jest uwzględnienie wielokierunkowego i kompleksowego oddziaływania nie tylko na skutki wystąpienia danych problemów, a przede wszystkim na źródło ich wystąpienia.

Kluczowym zadaniem jest więc stworzenie możliwości współpracy pomiędzy różnymi podmiotami działającymi w obszarze polityki społecznej. Realizacja powyższych oczekiwań w tym zakresie wymaga podejmowania wieloaspektowych i wielokierunkowych działań strategicznych, a zwłaszcza: - uprzedzających, czyli diagnozujących, informujących i edukacyjnych kierowanych do ogółu mieszkańców.

Problem przemocy w rodzinie dotyka osób różnej płci i wieku, pochodzących ze wszystkich warstw społecznych. Najczęściej ofiarami przemocy są dzieci, osoby okresowo lub trwale niepełnosprawne, czy też wykluczone społecznie ze względu na starość, chorobę, jak również kobiety.

Wystąpienie przemocy zaburza funkcjonowanie systemu rodzinnego, naruszając tym samym podstawowe prawa człowieka, niszcząc poczucie jego godności, szacunku i zaufania. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodziny wymaga podjęcia oddziaływań wobec wszystkich członków tej rodziny, a więc zarówno wobec osób doświadczających przemocy jak również osób stosujących przemoc.

Społeczne przyzwolenie na przemoc w rodzinie i bezkarność sprzyja osobom ją stosującym, uniemożliwiając świadkom tych aktów właściwe rozpoznanie i reagowanie na zaistniałą sytuację. Istotne jest więc uświadomienie społeczeństwu istniejących mechanizmów psychologicznych sprzyjających utrzymaniu się przemocy oraz zwalczanie istniejących stereotypów.

Należy przy tym pamiętać, że zwiększona liczba ujawnianych przypadków przemocy wśród członków rodziny świadczy o poszerzeniu wiedzy na temat tego zjawiska. Każdy zgłoszony przypadek przemocy domowej to odpowiedź społeczeństwa na brak przyzwolenia na to zjawisko, to świadomość, że przemoc domowa jest przestępstwem.

Przeciwdziałać zjawisku przemocy można poprzez podejmowanie działań o charakterze interdyscyplinarnym, które poprzez kompleksowe, wielowymiarowe udzielanie pomocy rodzinom dotkniętym tym problemem, koordynację działań podmiotów działających w tym zakresie – zwiększają jej skuteczność oraz umożliwiają wzajemne uczenie się, dzielenie wiedzą i doświadczeniami.

Zbadanie zjawiska przemocy jest dość trudne. Często bowiem osoby doświadczające przemocy nie przyznają się do tego, co może być spowodowane, między innymi, racjonalizacją, usprawiedliwianiem sprawców, obwinianiem siebie.

Przemoc, zarówno ta fizyczna, jak i psychiczna, jest zjawiskiem dość powszechnym w polskiej społeczności. Niektórzy respondenci milczą o zdarzeniach przemocy domowej, gdyż stanowi ona temat wstydlivy, dlatego też

uzyskiwane wyniki badania nie odzwierciedlają w pełni skali zjawiska przemocy. W celu minimalizowania tych efektów, w badaniu zastosowano pytania dotyczące znajomości przypadków przemocy w najbliższym otoczeniu oraz osobistych doświadczeń respondentów z przemocą – jako osób doznających przemocy oraz osób stosujących przemoc.

Przeprowadzone badania miały na celu oszacowanie skali i form przemocy w rodzinie, diagnozę postaw mieszkańców wobec problemu przemocy w rodzinie, znajomość instytucji pomagających osobom w rodzinach, w których występuje przemoc oraz diagnozę instytucjonalnych zasobów do przeciwdziałania przemocy.

Rozdział I- Realizacja procedury „Niebieska Karta” w gminie Kołbaskowo w latach 2020-2023

Właściwe oszacowanie zjawiska przemocy domowej jest bardzo trudne. Przemoc domowa jest problemem złożonym, o którym nie łatwo się rozmawia, a który jeszcze trudniej zbadać. Istniejące statystyki pozwalają oszacować jedynie jego przybliżone rozmiary. Problematyka przemocy jest traktowana, jako sprawa wstydliva, drażliwa, skrywana w czterech ścianach domu i często nie zgłaszana służbom. Z tego też względu część przypadków przemocy w rodzinie pozostaje nieujawniona.

Poniższa analiza zjawiska przemocy w gminie Kołbaskowo została oparta o sprawozdanie z realizacji Gminnego Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Gminie Kołbaskowo w roku 2023 oraz dane pozyskane z Zespołu Interdyscyplinarnego w Kołbaskowie.

Procedura „Niebieska Karta” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez szereg służb. Celem tych działań jest powstrzymanie przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc.

L.p	DANE DOTYCZĄCE REALIZACJI PROCEDURY „Niebieska Karta”	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
1.	Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	4	4	4	5
2.	Liczba formularzy Niebieska Karta przekazanych do Zespołu interdyscyplinarnego w okresie sprawozdawczym	22	25	14	36
	w tym: przekazane przez Policję	19	19	12	33
	przekazane przez pomoc społeczną	2	6	2	3
	przekazane przez oświatę	1	0	0	0
	przekazane przez GKRPA	0	0	0	0
	przekazane przez ochronę zdrowia	0	0	0	0
3.	Liczba rodzin objętych procedurą Niebieska Karta ogółem	22	25	20	36
	w tym z roku poprzedniego	3	3	6	7
4.	Liczba rodzin wobec których wszczęto procedurę Niebieska Karta w okresie sprawozdawczym	22	25	14	36
5.	Liczba osób w rodzinach objętych procedurą Niebieska Karta	60	75	61	119
6.	Liczba dzieci w rodzinach objętych procedurą Niebieska Karta	20	21	17	26
7.	Liczba osób wskazanych w formularzu Niebieska Karta jako osoby doświadczające przemocy, ogółem	22	25	14	36
	w tym: kobiety	16	23	12	26
	mężczyźni	3	1	1	8
	małoletni	3	1	1	2
8.	Liczba osób wskazanych w formularzu Niebieska Karta jako stosujące przemoc	22	22	14	36
9.	Liczba posiedzeń grup roboczych/ diagnostyczno-pomocowych	60	80	59	110
10.	Liczba zakończonych procedur Niebieska Karta	25	21	11	27

11.	Liczba odebrania dziecka z rodziny na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej	0	0	0	0
-----	---	---	---	---	---

Dane z realizacji procedury "Niebieska Karta" w gminie Kołbaskowo pokazują, że zwiększa się liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta” (z wyjątkiem roku 2022), a co za tym idzie zwiększeniu ulega liczba osób uwikłanych w problem przemocy domowej. Wszelkie dotychczas zebrane dane wskazują, że w roku 2024 liczba prowadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny w Kołbaskowie procedur Niebieska Karta pozostanie na dotychczasowym poziomie lub wzrośnie w stosunku do roku 2023 (na dzień 31.05.2024 do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 18 formularzy wszczynających procedurę Niebieska karta).

Analiza podmiotów wszczynających procedurę „Niebieska Karta” pozwala na wykazanie, że działania takie podejmuje głównie Policja – w analizowanym okresie założyła 83, a więc 85%, wszystkich „Kart”. Instytucje pomocy społecznej założyły 13 „Kart” (13%). Wynika to z faktu, że większość procedur „Niebieska Karta” zakładana jest bądź podczas interwencji Policji w związku z przemocą w rodzinie bądź zgłoszenia tego faktu Policji. Policja jest najbardziej rozpoznawalną instytucją powołaną do przeciwdziałania przemocy w rodzinie, stąd osoby poszkodowane najczęściej się tam udają w przypadku wystąpienia przemocy. Pozostałe podmioty zwykle identyfikują występowanie przemocy w rodzinie w ramach realizacji swoich obowiązków i bezpośredniej pracy z klientami.

Z informacji zebranych przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, że przemoc domowa często związana jest z uzależnieniem, szczególnie od alkoholu, a w ostatnich latach również od środków psychoaktywnych.

Z danych będących w posiadaniu Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, że nadużywanie alkoholu sprzyja zachowaniom agresywnym i jest główną przyczyną wszczęcia procedury „Niebieska Karta”.

Z przeprowadzonej analizy formularzy Niebieska Karta jakie wpłynęły do ZI w latach 2020-2023 wynika, że spośród osób wskazanych w procedurze „Niebieska Karta” jako sprawcy przemocy w rodzinie, największą liczbę stanowili mężczyźni, a wśród nich mężowie, partnerzy i synowie osób doznających przemocy.

Z informacji pozyskanych od członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Kołbaskowie można wywnioskować, iż istnieje zależność pomiędzy liczbą rodzin z problemem alkoholowym i zażywaniem narkotyków a liczbą mężczyzn, będących sprawcami przemocy w rodzinie.

Analiza liczby procedur na 1 tys. mieszkańców pozwala na wykazanie, że w gminie Kołbaskowo zakładanych w ostatnich latach było 2,3-2,6 procedur na 1 tys. mieszkańców. Odpowiada to poziomowi procedur Niebieska Karta wszczynanych w skali całego kraju, gdzie wszczynano 2,5–2,6 procedur na każdy tysiąc mieszkańców. Wskazać więc należy, że odnotowany poziom zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Kołbaskowo powinien skutkować podjęciem szeroko zakrojonych działań profilaktycznych na rzecz poprawy funkcjonowania rodzin i lokalnej społeczności podejmowanymi przez samorząd, instytucje i organizacje pozarządowe.

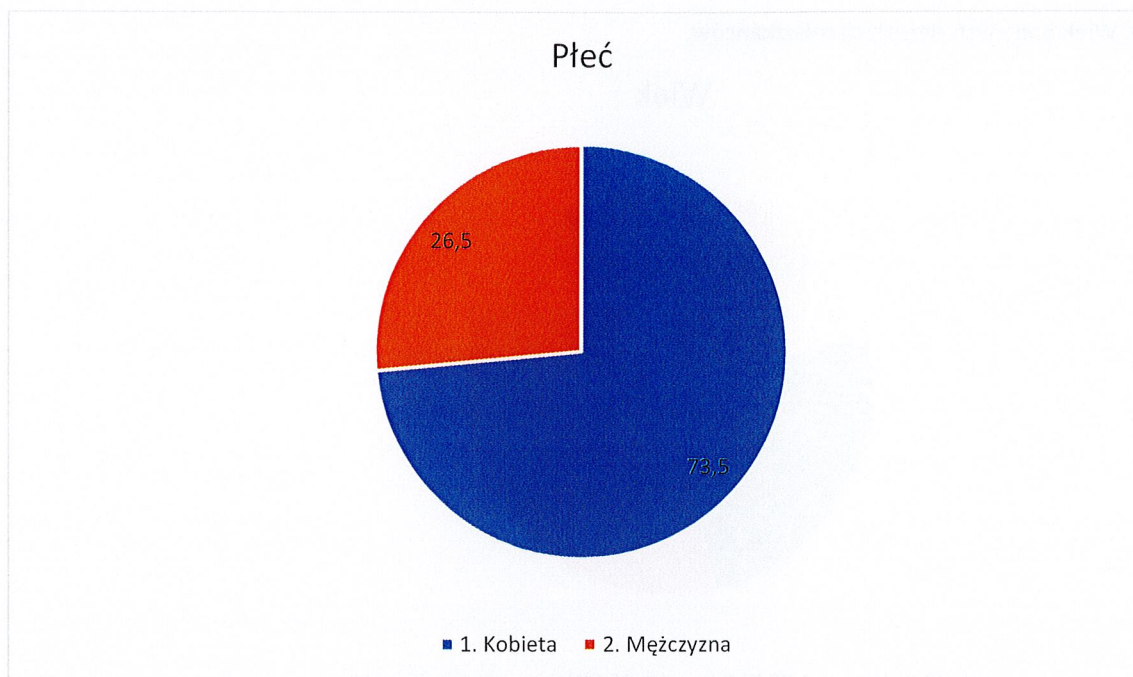
Rozdział II- Charakterystyka badania

Cel badania

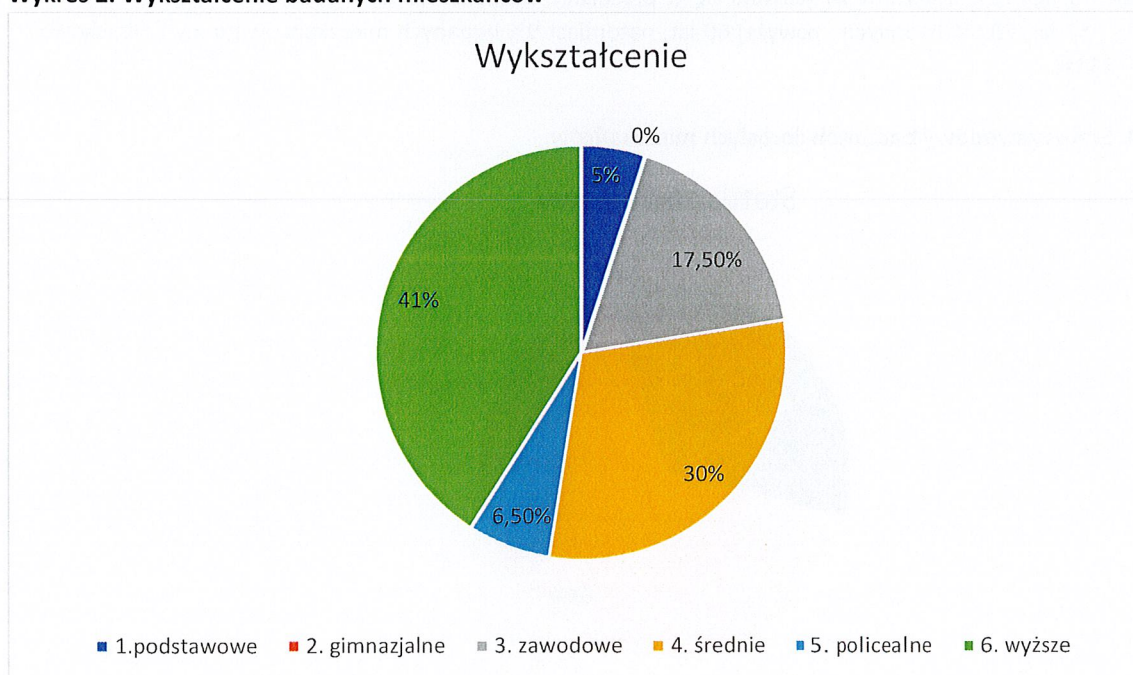
Celem badania było poznanie skali zjawiska przemocy, w szczególności przemocy domowej, a także ocena działań, których celem jej przeciwdziałanie oraz ocena świadomości dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych na temat zjawiska przemocy domowej. Realizując badanie skupiono się przede wszystkim na uzyskaniu informacji na temat wiedzy o przypadkach występowania lokalnie różnych form przemocy oraz oceny prowadzonych działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy. Badaniem objęto dorosłych mieszkańców oraz uczniów klas 7 i 8 szkół podstawowych.

Charakterystyka badanej grupy – dorośli mieszkańcy gminy Kołbaskowo

Badaniami objęto 205 dorosłych mieszkańców gminy Kołbaskowo. Wśród badanych osób, 73,5% stanowiły kobiety, natomiast 26,5% - mężczyźni. Poniższe tabele przedstawiają wybrane charakterystyki grupy badanych dorosłych mieszkańców.

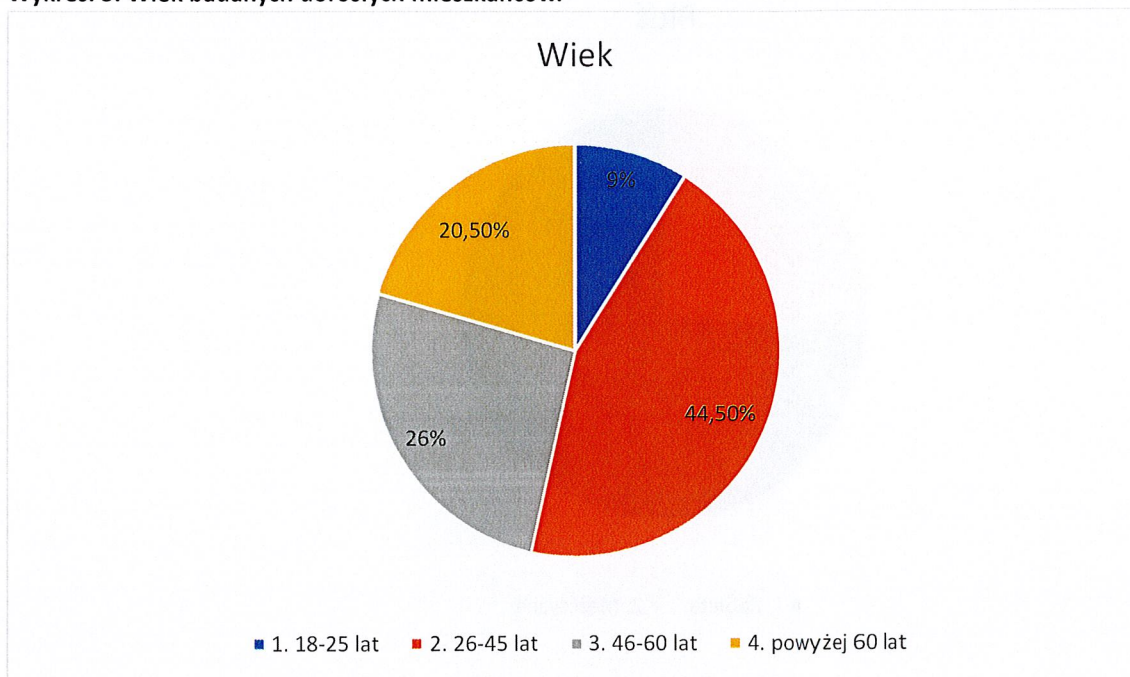

Wykres 2. Wykształcenie badanych mieszkańców

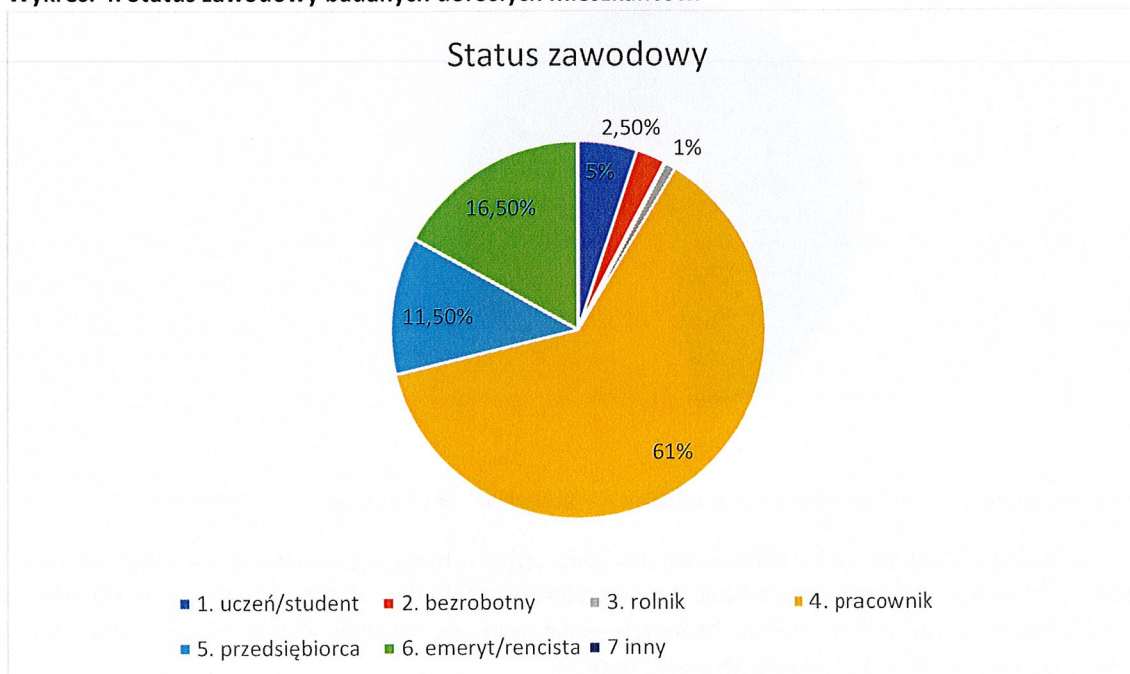
Większość badanych mieszkańców gminy Kołbaskowo biorących udział w badaniu (41%) posiadała wykształcenie wyższe, 30% respondentów zakończyła edukację z wykształceniem średnim, 17,5% badanych mieszkańców posiadało wykształcenie zawodowe. Wśród badanych znajdowały się również osoby z wykształceniem podstawowym. Odpowiedziało w ten sposób 5% respondentów.

Wykres. 3. Wiek badanych dorosłych mieszkańców.

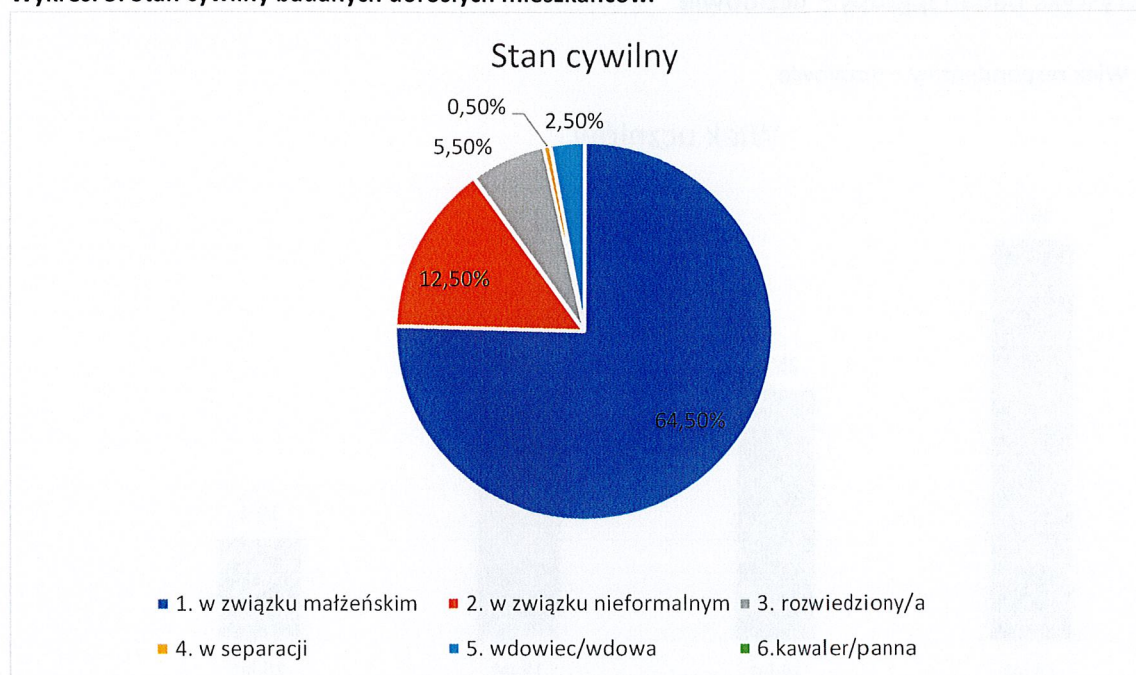
Powyższy wykres przedstawia wyniki dotyczące wieku badanych dorosłych mieszkańców gminy Kołbaskowo. Niemal jedna druga respondentów znajdowała się w przedziale wieku 25-45 lat -44,5%, 26% respondentów – powyżej 45 - 60 lat, 20,5% badanych –powyżej 60 lat, natomiast 9% badanych mieszkańców gminy Kołbaskowo miało 18 – 25 lat.

Wykres. 4. Status zawodowy badanych dorosłych mieszkańców.

Zdecydowana większość badanych mieszkańców gminy Kołbaskowo (72,5%) posiadała stałą pracę, 16,5% badanych osób stanowili renciści i emeryci, 2,5% badanych było bezrobotnymi, 1% badanych osób było rolnikami, natomiast 5% badanych osób studiowało, 2,5 % badanych wskazało na inny rodzaj zaangażowania zawodowego.

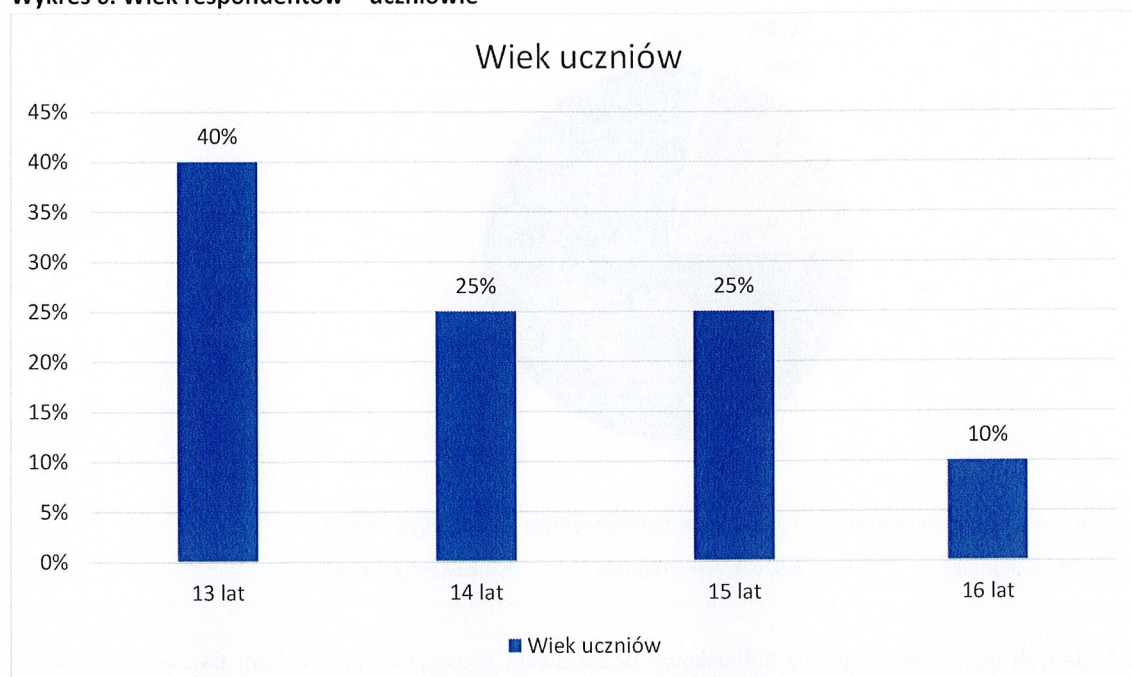
Wykres. 5. Stan cywilny badanych dorosłych mieszkańców.

Większość badanych mieszkańców gminy Kołbaskowo pozostawała w związku małżeńskim- 64,5% badanych, 12,5% badanych osób tworzyło związek nieformalny, łącznie 6,0% badanych było rozwiedzionych lub w separacji, 2,5% badanych osób stanowili wdowcy i wdowy, natomiast 14,5% respondentów – kawalerowie i panny.

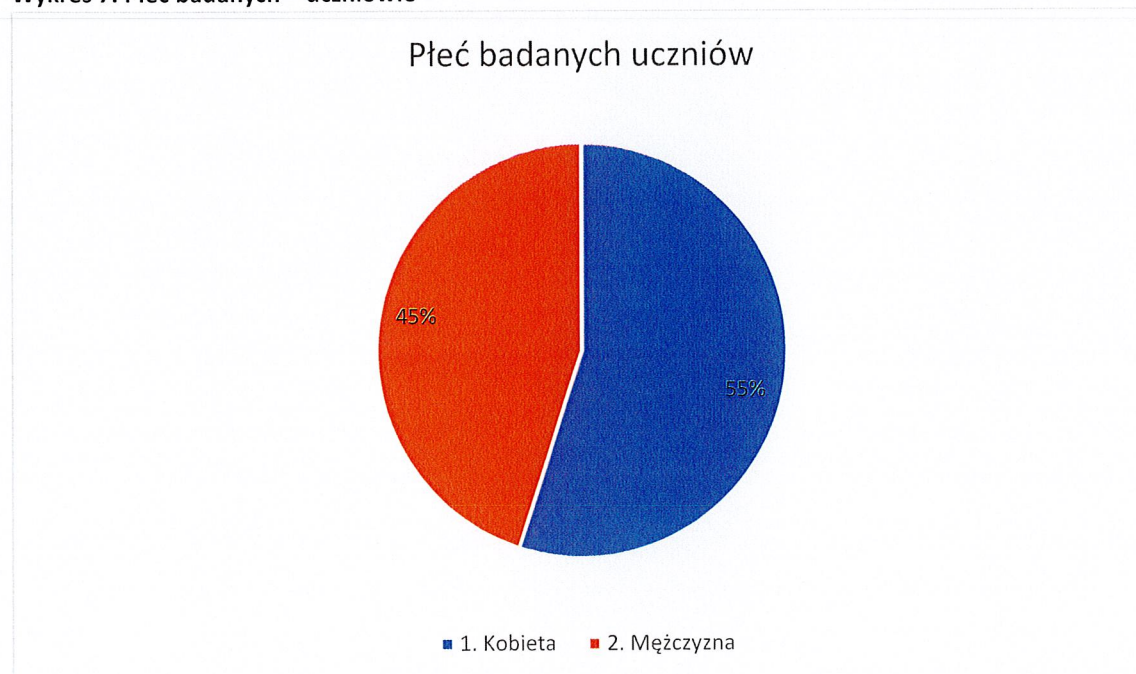
Charakterystyka badanej grupy – uczniowie

Wykres 6. Wiek respondentów – uczniowie

Z wykresu 6. wynika, że badaniem objęto uczniów klas 7 i 8 szkoły podstawowej czyli dzieci w wieku 13-16 lat (wiek deklarowany przez badanych).

Wykres 7. Płeć badanych – uczniowie

Wykres 7. przedstawia rozróżnienie z uwagi na płeć badanych. Większą część badanych stanowiły dziewczęta – 55%, chłopcy – 45%. Łączna suma badanych wyniosła 120 osób.

Wykorzystana metoda i technika badawcza

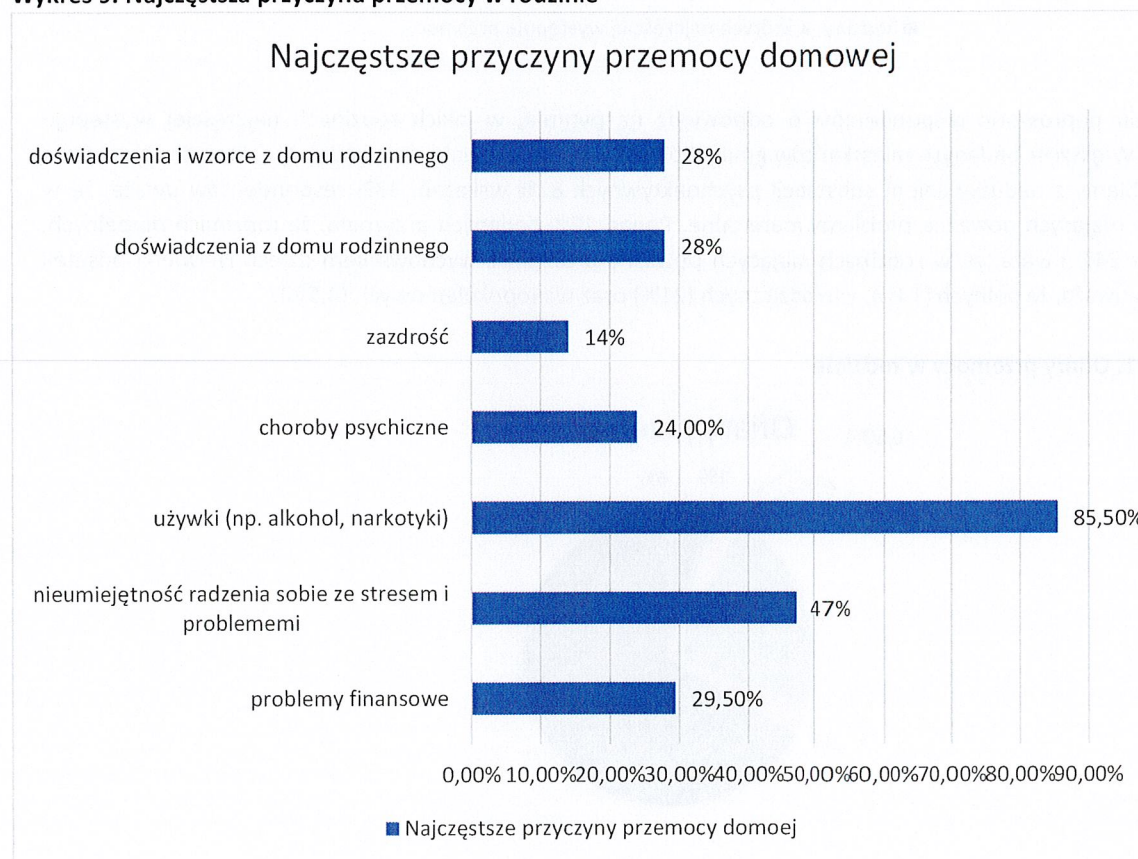
Badanie dorosłych mieszkańców gminy Kołbaskowo zrealizowane zostało przy użyciu standaryzowanego kwestionariusza ankiety rozdawanego i odbieranego przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w placówce GOPS- u, przychodni rodzinnej Akademia Zdrowia w Przecławiu oraz ankiety udostępnionej w formie elektronicznej na stronie internetowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołbaskowie.

W badaniu uczniów również zastosowano standaryzowany kwestionariusz ankiety przekazany do przedstawicieli szkół na terenie gminy. Zarówno w przypadku badań dorosłych mieszkańców oraz uczniów posłużono się ankietą o wysokim poziomie standaryzacji, co oznacza, że większość pytań miała charakter zamknięty. Skonstruowano osobny kwestionariusz ankiety dla osób dorosłych oraz uczniów. Wszystkie zastosowane w badaniu kwestionariusze zostały umieszczone na końcu raportu w aneksie.

Rozdział III- Wyniki badań wśród dorosłych mieszkańców gminy Kołbaskowo

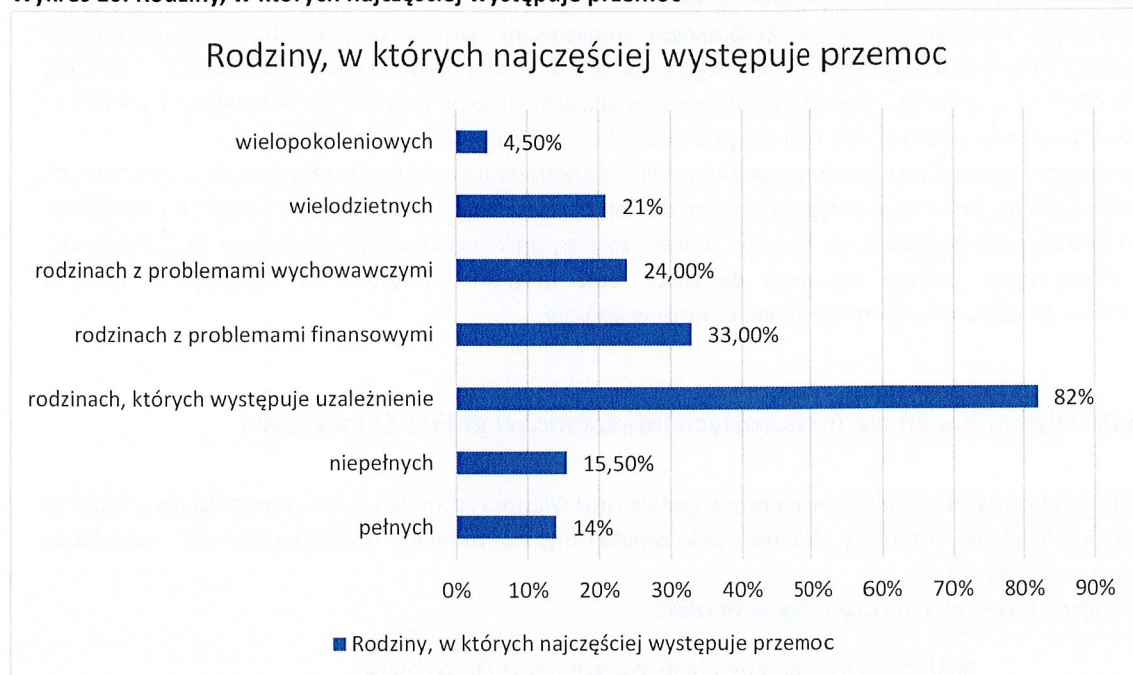
Badaniu miało określić skalę zjawiska przemocy w gminie oraz wiedzę respondentów na temat działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy. Na początek zapytaliśmy, co zdaniem respondentów jest najczęstszą przyczyną przemocy domowej.

Wykres 9. Najczęstsza przyczyna przemocy w rodzinie

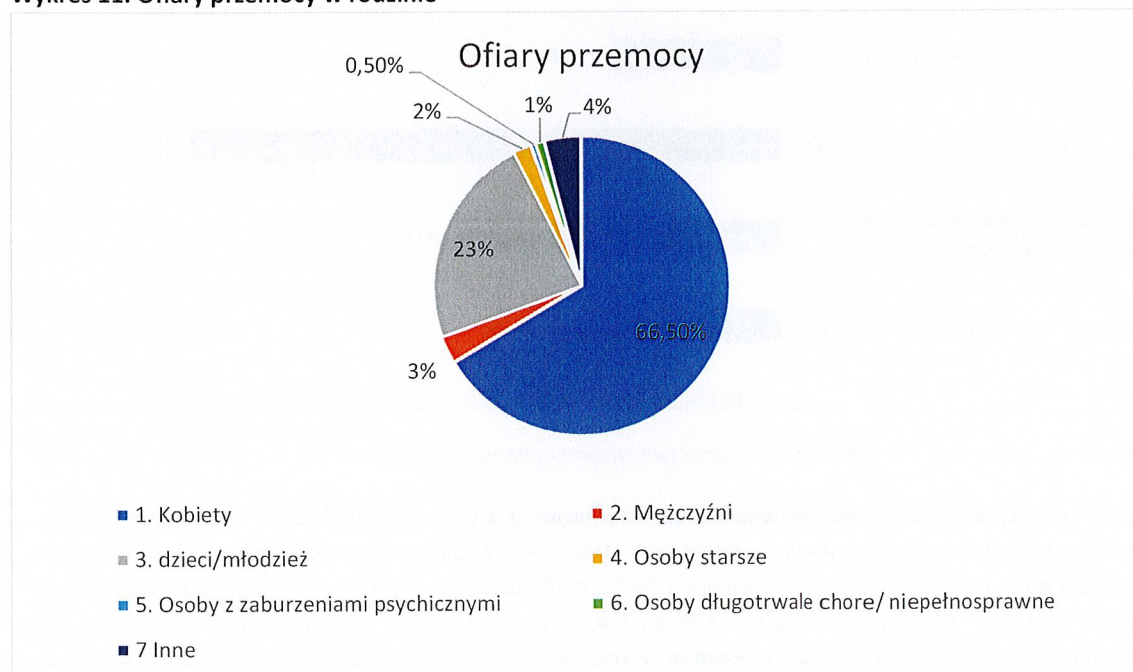
Najczęstszą przyczyną przemocy domowej według respondentów są używki (np. alkohol, narkotyki itp.) – 85,5%, następnie nieumiejętność radzenia sobie z problemami i stresem- 47%. 28% respondentów uważa, że ma na to wpływ doświadczenie i wzorce z domu rodzinnego, a 29,5% osób wskazało problemy finansowe. 14% badanych osób wskazała zazdrości. Najmniej dorosłych – 13% uważa, że bezrobocie jest również przyczyną przemocy w rodzinie. Badani wskazywali również że czynnikiem przyczyniającym się do występowania przemocy domowej są choroby psychiczne-24% badanych oraz bezrobocie-9% badanych.

Wykres 10. Rodziny, w których najczęściej występuje przemoc

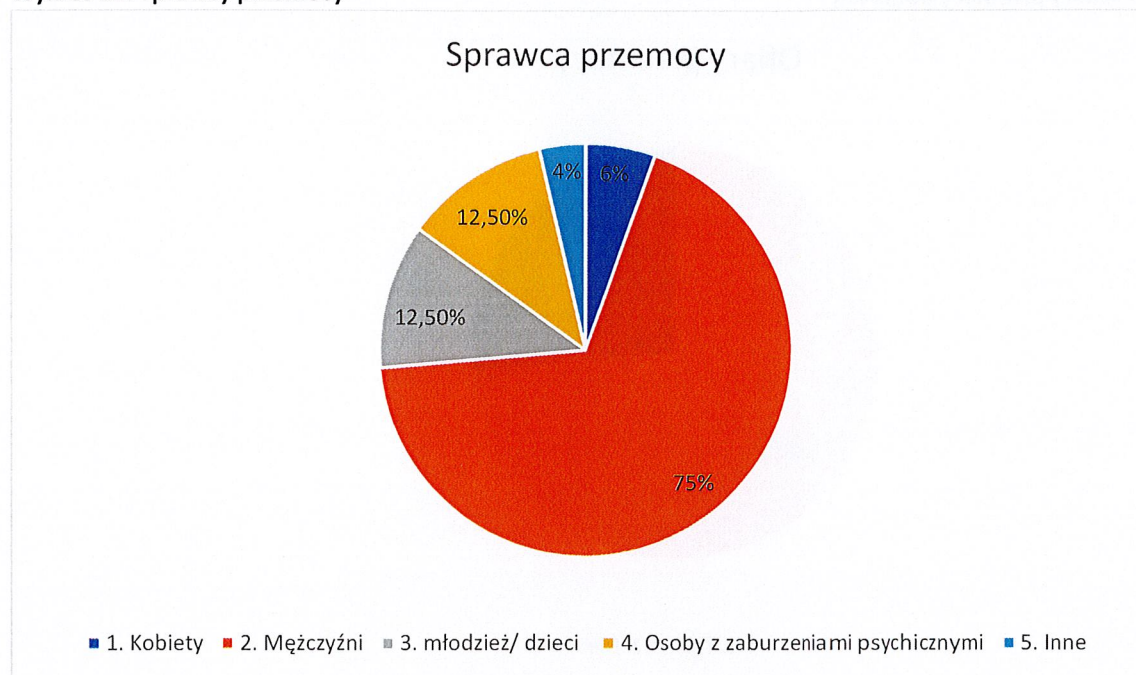
W badaniu poproszono respondentów o odpowiedź na pytanie, w jakich rodzinach najczęściej występuje przemoc. Większość badanych mieszkańców gminy Kołbaskowo deklaruwała, że w rodzinach, których członkowie mają problemy z nadużywaniem substancji psychoaktywnych-82% wskazań. 33% respondentów uważa, że w rodzinach mających poważne problemy materialne. Ponad 15% badanych przyznało, że rodzinach niepełnych, natomiast 24% uważa, że w rodzinach mających poważny problem z wychowaniem dzieci. Niewielki odsetek badanych uważa, że pełnych (14%), wielodzietnych (21%) oraz wielopokoleniowych (4,5%).

Wykres 11. Ofiary przemocy w rodzinie

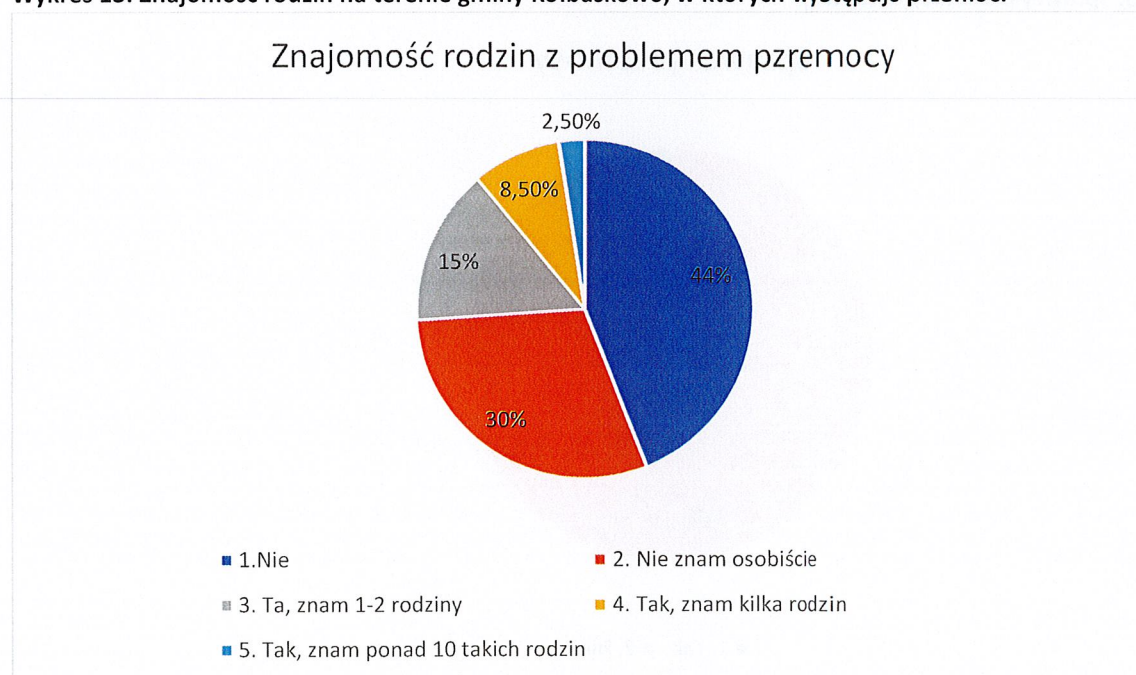
Ponad połowa badanych mieszkańców – 66,5% uważa, że kobiety są najczęstszą ofiarą przemocy. 23 % respondentów wskazuje na dzieci. Na mężczyzn jako doświadczających przemocy wskazało 3% osób objętych badaniem. Badani wskazywali również na osoby z zaburzeniami psychicznymi- 0,5% oraz osoby z niepełnosprawnościami i długotrwale chore – 1%.

Wykres 12. Sprawcy przemocy

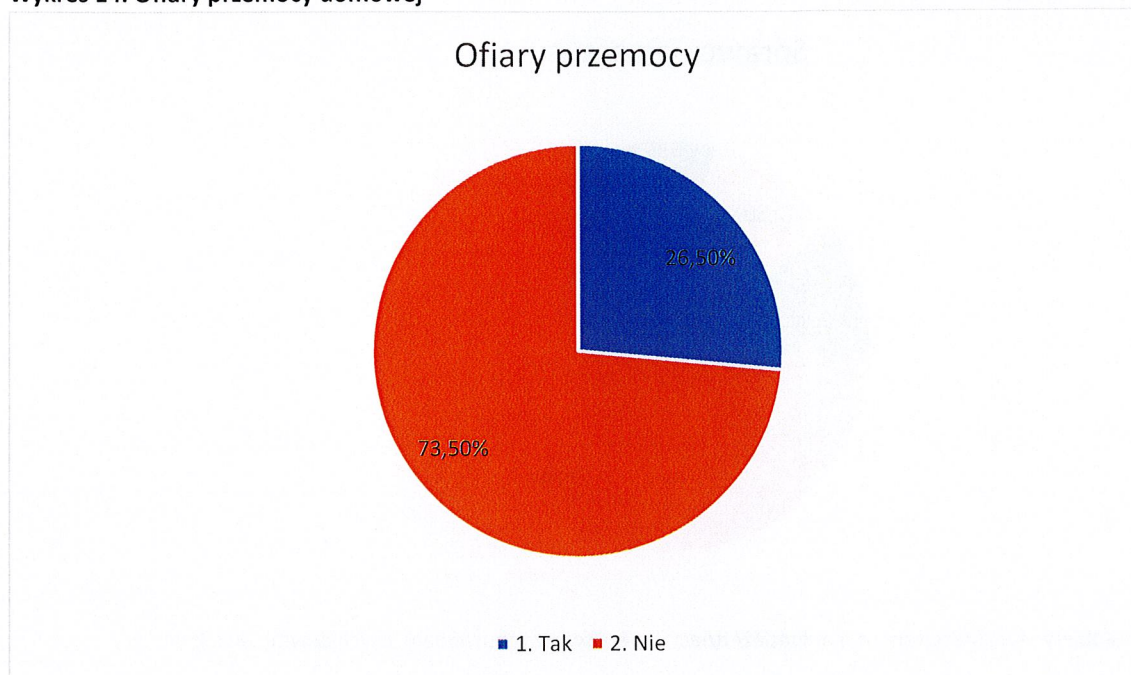
Ponad połowa badanych mieszkańców – 75% uważa, że mężczyźni są najczęstszymi sprawcami przemocy. 6% respondentów wskazuje na kobiety. Po 12,5% badanych wskazało jako sprawcę przemocy osoby z zaburzeniami psychicznymi oraz dzieci i młodzież(!). Żadna z badanych osób nie wskazała, by sprawcą przemocy były osoby starsze lub osoby niepełnosprawne czy długotrwale chore.

Wykres 13. Znajomość rodzin na terenie gminy Kołbaskowo, w których występuje przemoc.

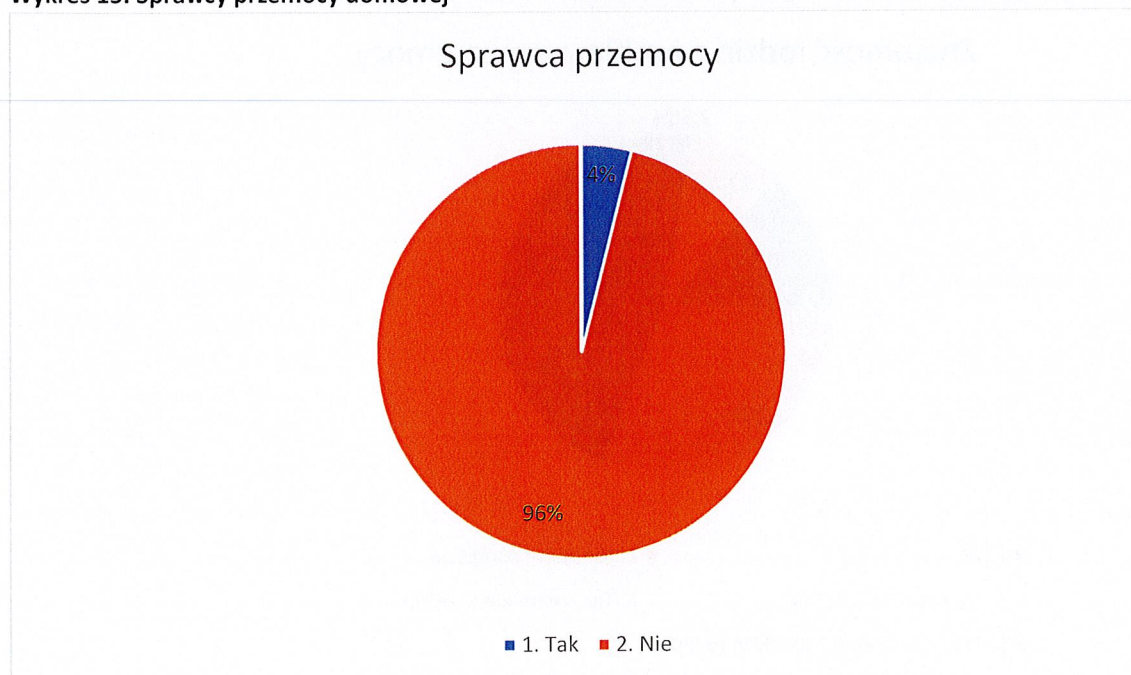
W badaniu zadano respondentom pytania dotyczące znajomości rodzin, w których występuje przemoc fizyczna. Większość badanych mieszkańców gminy Kołbaskowo deklarowała, że nie zna żadnej rodziny, w której występuje przemoc fizyczna- 44%. Jedna trzecia badanych przyznała, że nie zna takiej rodziny osobiście, ale słyszała o takich przypadkach, natomiast 15% badanych deklarowało, że zna jedną, dwie takie rodziny. 8,5% respondentów wskazało na odpowiedź, że zna kilka takich rodzin. 2,5% badanych zadeklarowało, że osobiście zna ponad 10 takich rodzin.

Wykres 14. Ofiary przemocy domowej

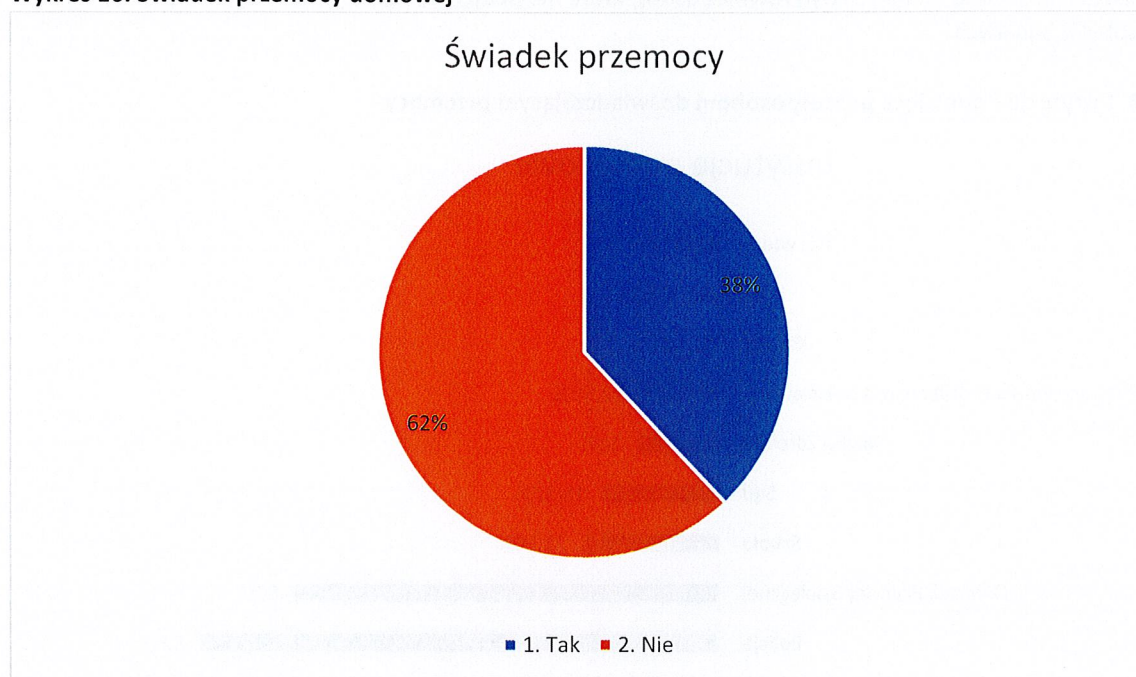
Zdecydowana większość ankietowanych deklaruje, że nie była ofiarą przemocy, natomiast 26,5% badanych przyznaje, że miała takie doświadczenia.

Wykres 15. Sprawcy przemocy domowej

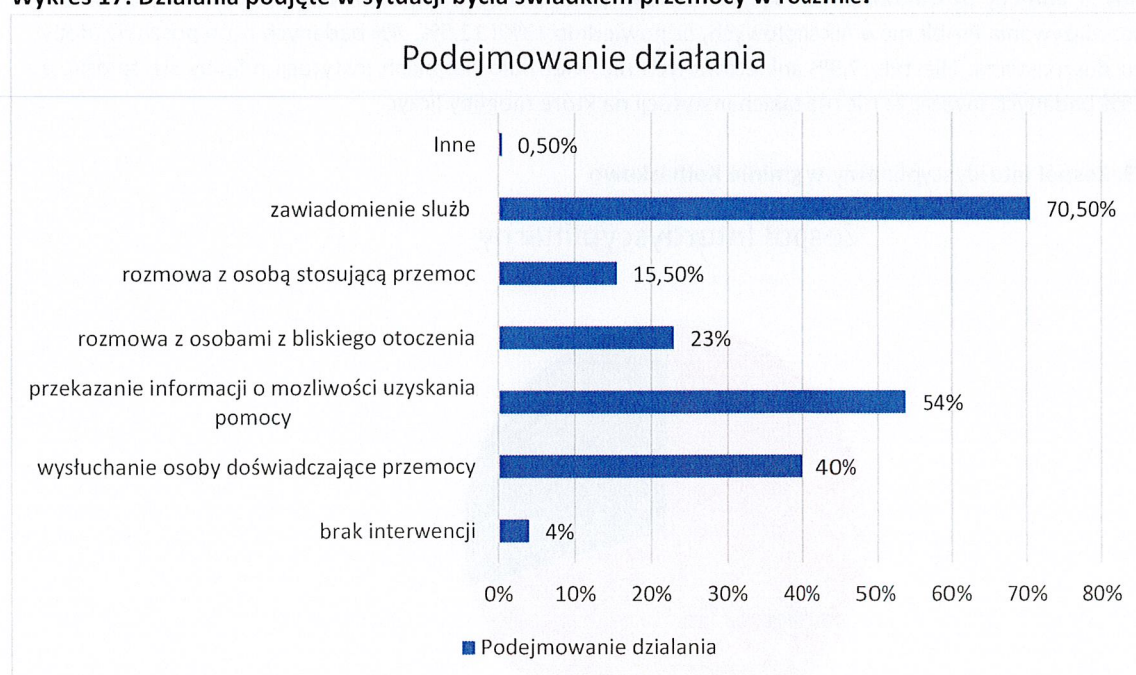
Zdecydowana większość ankietowanych deklaruje, że nie była sprawcą przemocy, natomiast 4% badanych przyznaje, że tak.

Wykres 16. Świadek przemocy domowej

Wykres przedstawia odpowiedzi respondentów na pytanie, czy byli świadkiem przemocy domowej. Na zadane pytanie 62% badanych wskazało na odpowiedź nie, natomiast 38% wskazało na odpowiedź tak.

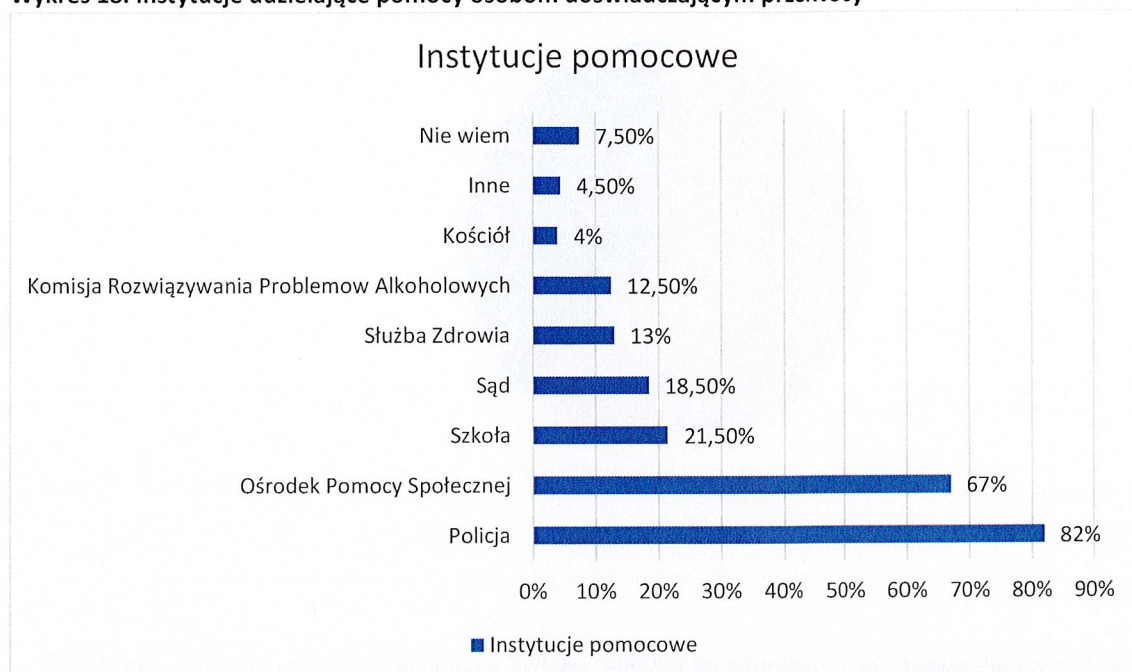
Wykres 17. Działania podjęte w sytuacji bycia świadkiem przemocy w rodzinie.

Mieszkańcom gminy Kołbaskowo zadano również pytanie o to, jak zareagowaliby w sytuacji bycia świadkiem przemocy. 70,5% respondentów przyznało, że w sytuacji bycia świadkiem przemocy zawiadamiali odpowiednie służby. 54% badanych przekazałoby osobie doświadczającej przemocy informacji o możliwości uzyskania pomocy. 40% badanych wskazało na wysłuchanie osoby doświadczającej przemocy. 23% badanych przeprowadziłoby rozmowę z osobami z bliskiego otoczenia osoby doświadczającej przemocy, a 15,5% badanych rozmowę bezpośrednio ze sprawcą.

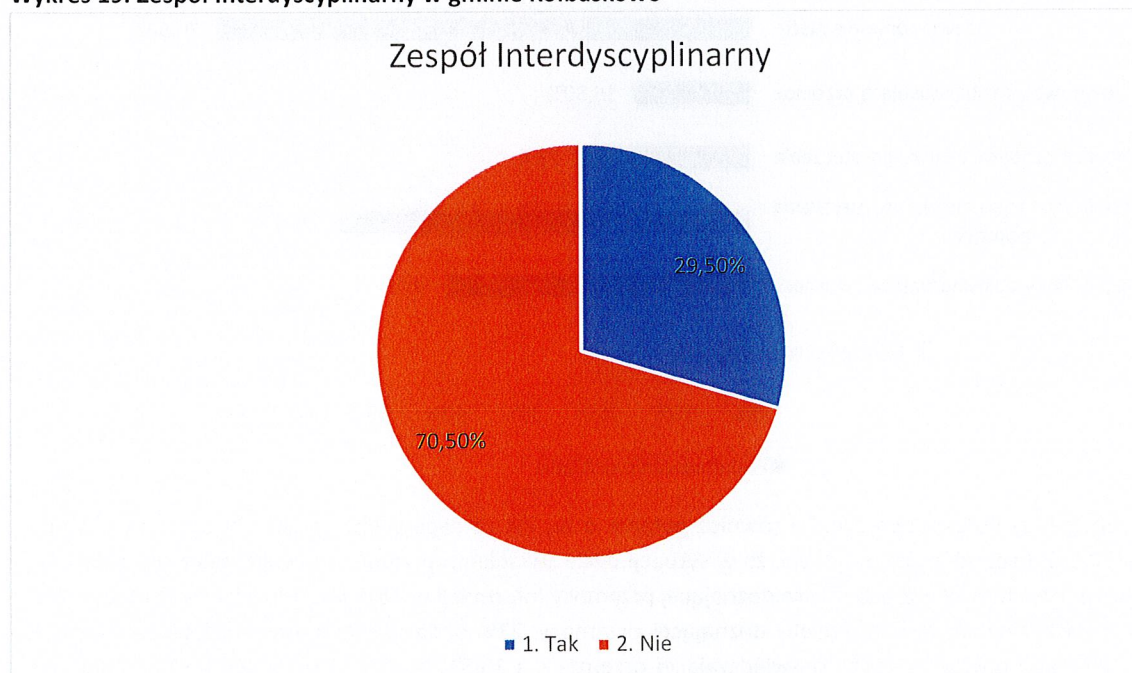
Należy podkreślić, że wśród badanych były również osoby, które nie podjęłyby żadnego działania. Odpowiedziało w ten sposób 4% badanych.

Wykres 18. Instytucje udzielające pomocy osobom doświadczającym przemocy

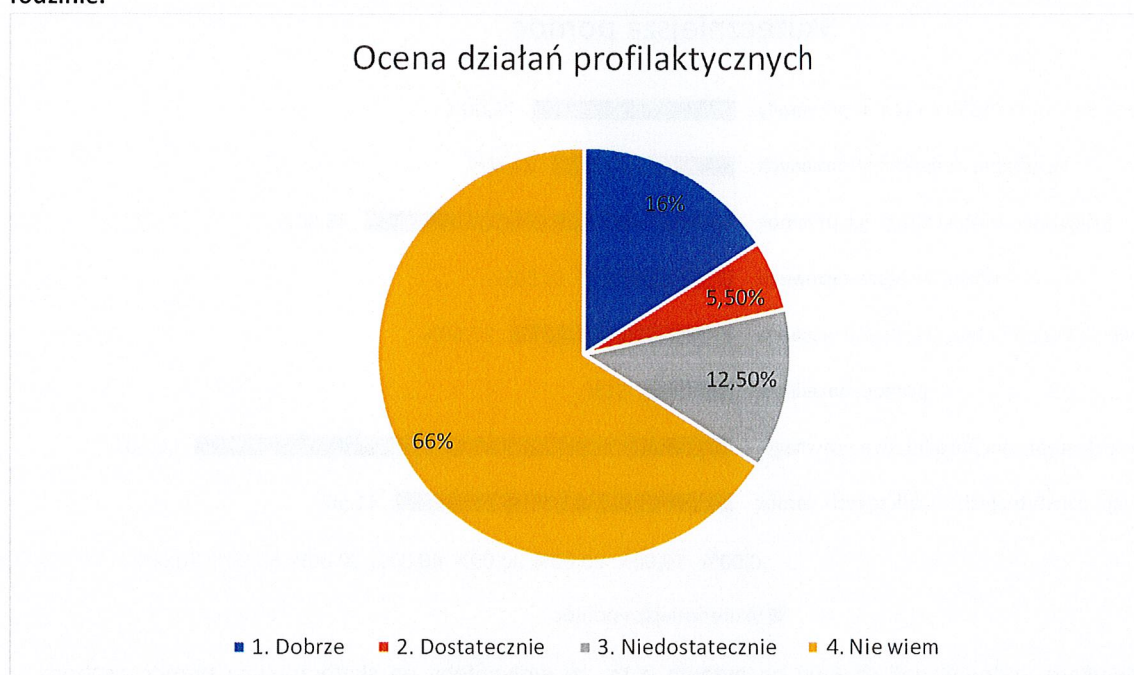
Wykres 18 przedstawia odpowiedzi na pytanie na pomoc jakich instytucji może liczyć ofiara przemocy. Większość respondentów – 82% wskazała na policję, nie wiele mniej - 67% wskazało na ośrodek pomocy społecznej. Ponad 18% badanych pomocy poszukiwałoby w sądzie. Porównywalne odpowiedzi wskazywały na służbę zdrowia i Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, odpowiednio 13% i 12,5%. 4% badanych osób poszukiwałoby wsparcia u duszpasterza. Niestety 7,5% ankietowanych nie wiedziało do jakich instytucji mieliby się zgłosić, a kolejne 4,5% badanych uważa, że nie ma takich instytucji na które mogliby liczyć.

Wykres 19. Zespół Interdyscyplinarny w gminie Kołbaskowo

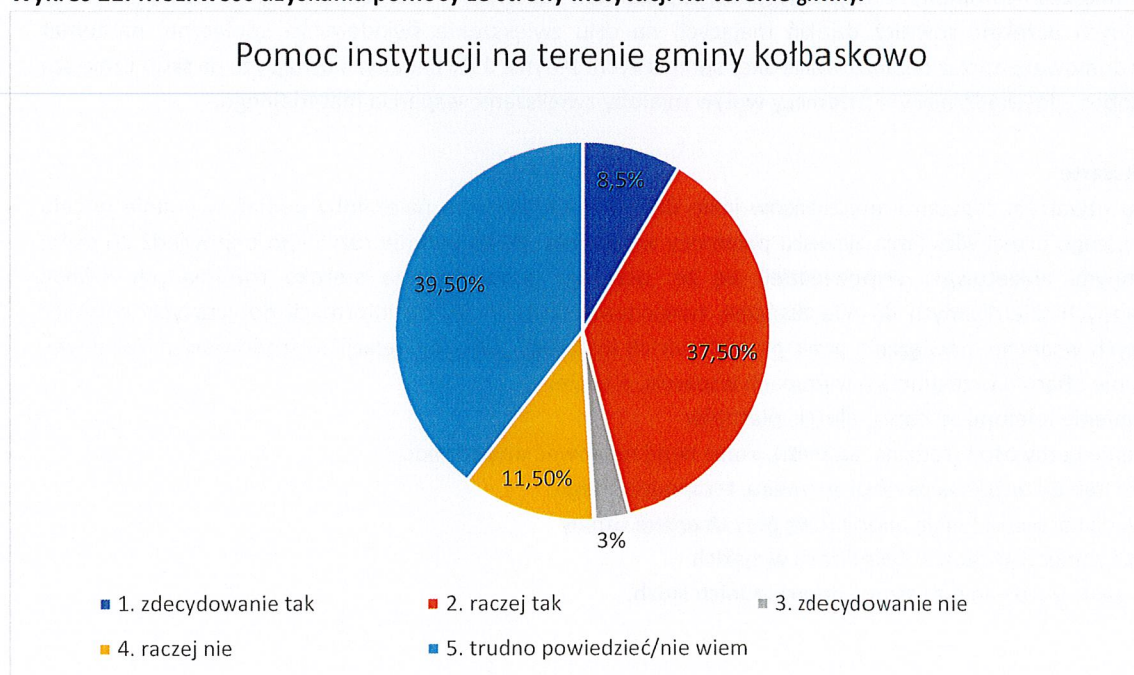
Większość respondentów deklaruje, że nie słyszała o Zespole Interdyscyplinarnym w gminie Kołbaskowo – 70,5%, prawie jedna trzecia badanych- tj.29,5% jest świadoma, że w/w Zespół działa na terenie ich gminy.

Wykres 20. Ocena prowadzonych w gminie działań profilaktycznych związanych z problemem przemocy w rodzinie.

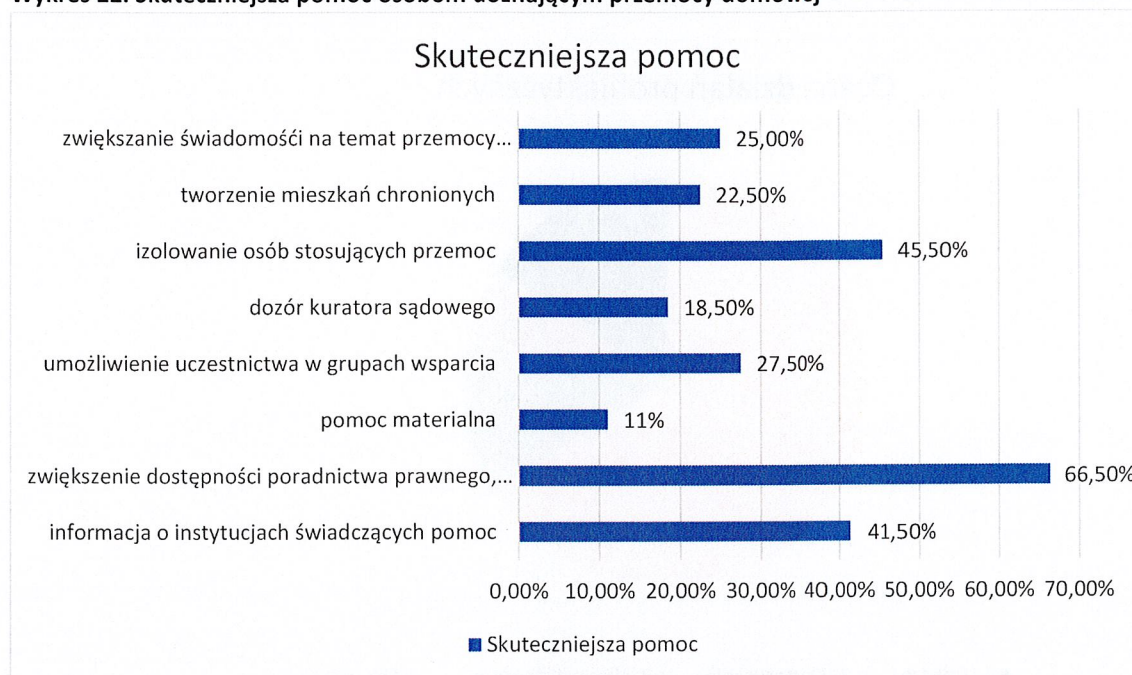
Wykres 20 ukazuje, że 66% (!) ankietowanych nie ma zdania na temat działań profilaktycznych w w/w zakresie. 12,5 % badanych uznało działania profilaktyczne za niedostateczne. 5,5% respondentów ocenia działania na ocenę dostateczną. 16% uznało, że działania prowadzone są na dobrym poziomie.

Wykres 21. Możliwość uzyskania pomocy ze strony instytucji na terenie gminy.

W pytaniu 15- tym respondenci zostali zapytani o to, czy uważają, że na terenie gminy Kołbaskowo ofiary przemocy domowej mogą liczyć na pomoc instytucji. Wykres 21 pokazuje, że prawie połowa badanych –łącznie 46% uważa, że tak i raczej tak. 39,5% ankietowanym trudno wypowiedzieć się na dany temat. 3% mieszkańców wskazało na odpowiedź negatywną – zdecydowanie nie.

Wykres 22. Skuteczniejsza pomoc osobom doznającym przemocy domowej

Badani mieszkańcy odpowiadali również na pytanie o to, co wpłynęłoby na skuteczniejszą pomoc osobom doznającym przemocy domowej. Największy odsetek badanych wskazywał na potrzebę zwiększenia dostępności do poradnictwa: prawnego, socjalnego, psychologicznego itp. – 66,5%, izolowanie osób stosujących przemoc od ofiary – 45,5%. 27,5% badanych chciałoby większego dostępu do grup wsparcia, 41,5% badanych oczekuje większej dostępności do informacji o instytucjach pomagających osobom doznającym przemocy domowej oraz tworzenie mieszkań chronionych- 22,5%. Najmniejszy odsetek badanych – 11% wskazało na pomoc materialną. 25% badanych oczekuje również działań mających na celu zwiększenie świadomości społecznej na temat przemocy domowej poprzez organizowanie akcji społecznych. Jedynie 11% badanych uznaje, że na skuteczniejszą pomoc osobom doświadczającym przemocy wpływ miałyby zwiększenie wsparcia materialnego.

Pytanie otwarte

W pytaniu otwartym zapytano mieszkańców jakie działania ich zdaniem należałoby podjąć w gminie w celu skuteczniejszego przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie. Na to pytanie rozwinęło odpowiedź 26 osób. Między innymi ankietowani wypowiedzieli się że, oczekują podejmowania szeroko rozumianych działań profilaktycznych skierowanych do mieszkańców, zwiększenia dostępności do informacji dotyczących instytucji świadczących wsparcie, nawiązania przez przedstawicieli instytucji „bliższej” relacji ze środowiskiem lokalnym, umożliwienie ofiarom uczestnictwa w grupach wsparcia, a także:

- udostępnienie telefonu zaufania, ulotek, plakatów
- zwiększenie liczby osób (rodzina, sąsiedzi), które będą reagować na przemoc
- lepszy dostęp do wsparcia psychologicznego, terapeutycznego;
- skrzynka na korespondencję anonimową przy Urzędzie Gminy
- spotkania z mieszkańcami w świetlicach wiejskich
- większe zainteresowanie ze strony odpowiednich służb.

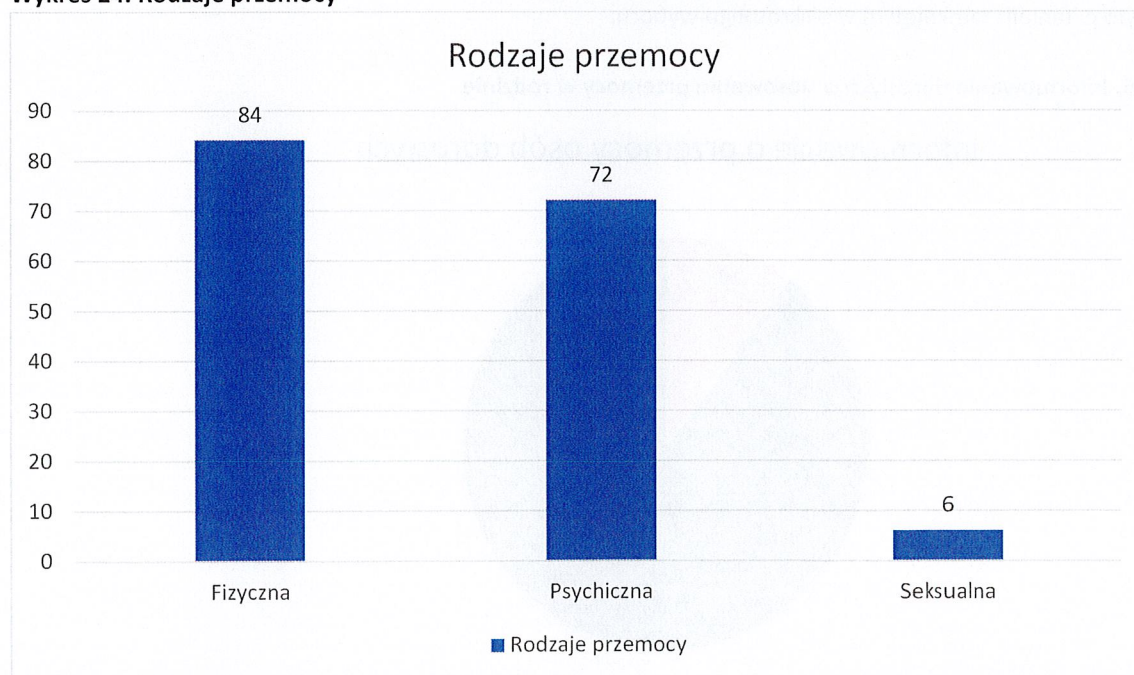
Rozdział IV- Wyniki badań wśród uczniów

Wykres 23. Wiedza na temat przemocy domowej

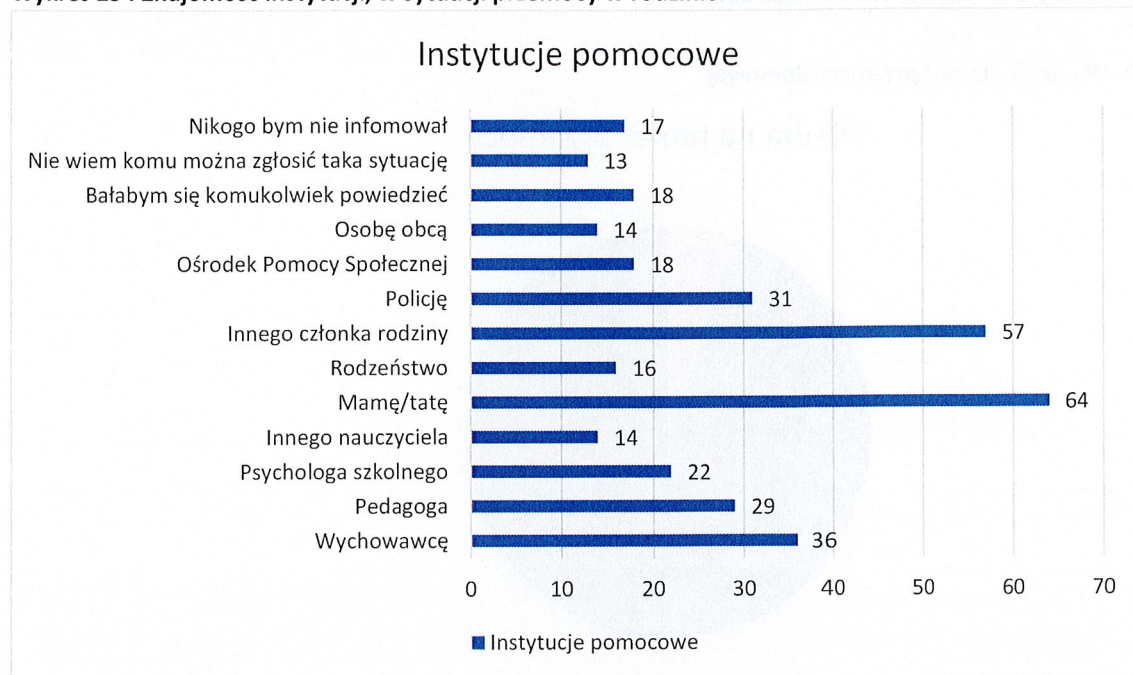
Z wykresu 23 wynika, że 114 osób badanych wie czym jest przemoc w rodzinie. 6 osób nie ma świadomości na czym polega zjawisko przemocy w rodzinie. Ponadto większa część ankietowanych wyraziła opinie, że przemoc jest wtedy, gdy w rodzinie dochodzi do przemocy fizycznej, jak i psychicznej. Badani wskazywali również na przemoc seksualną.

Wykres 24. Rodzaje przemocy

Najczęściej podawaną odpowiedzią na zadane pytanie była przemoc fizyczna- (84 osoby) i psychiczna (72 osoby). 6 osób wskazało również przemoc seksualną. Żadna osoba nie stwierdziła, że nie zna przypadków przemocy. Pytanie było pytaniem otwartym.

Wykres 25 . Znajomość instytucji, w sytuacji przemocy w rodzinie.

Wykres przedstawia, że dzieci i młodzież o doznawaniu przemocy w rodzinie najchętniej poinformowałyby:

- Mamę/Tatę – 64 osoby
- Innego członka rodziny np.: babcię, dziadka, ciocię, wujka – 57 osób
- Wychowawcę – 36 osób

W dalszej kolejności zaufaniem obdarzyłyby policję 31 osób i pedagoga-29 osób, 22 osoby zgłosiłyby sprawę u psychologa szkolnego, 11 badanych wskazało Ośrodek Pomocy Społecznej, jako instytucję, której zgłosiłoby zdarzenie, rodzeństwo – 16 osób. 17 osób doznając przemocy w rodzinie nigdzie nie zgłosiłoby tego faktu, a 18 wyraziło strach przed poinformowaniem kogokolwiek. 14 badanych osób zgłosiłoby sytuację do innego nauczyciela, a 13 nie wiedziałoby komu mogliby zgłosić taką sytuację.

Pytanie było pytaniem zamkniętym wielokrotnego wyboru.

Wykres 26. Informowanie dorosłych o stosowaniu przemocy w rodzinie

Wykres 26 prezentuje stanowisko badanych, dotyczące informowania dorosłych o przemocy wobec bliskich w rodzinie. 108 osób uważa, że poinformowałoby kogoś z dorosłych, gdyby ktoś z ich bliskich doznawał przemocy, natomiast 12 osób nie zrobiłoby tego.

Wykres 27. Uczniowie badani zostali w ankiecie zapytani o wskazanie twierdzeń czym jest przemoc w rodzinie.

Wykres 27 przedstawia, że dzieci i młodzież uważają za przemoc w rodzinie głównie:

- Popychanie – 112 osób
- Duszenie – 101 osób
- Uderzenie- 98 osób
- Kopanie -88 osób
- Grożenie- 85 osób

W dalszej kolejności szarpanie (81), ograniczenie snu i pożywienia – 80 osób.

79 osób zaznaczyło nadmierną krytykę, 77 osoby za przemoc uważa też szantaż, o niewiele mniej, bo 66 badanych za przemoc uznaje wymuszanie współżycia seksualnego.

Najmniejszy odsetek młodzieży 59 osoby zaznaczyły wyśmiewanie oraz ośmieszanie.

Rozdział V - Przemoc rówieśnicza

Przemoc rówieśnicza jest najczęściej doświadczaną przez dzieci i młodzież kategorią wiktymizacji. Może do niej dochodzić na terenie szkoły, w drodze do szkoły lub ze szkoły, za pośrednictwem internetu i mediów społecznościowych lub telefonu komórkowego, ale także w środowisku pozaszkolnym, kiedy jej sprawcą jest rodzeństwo lub osoba całkowicie obca. Przemoc rówieśnicza bardzo często ma świadków, którzy podejmują różne role, w tym asystentów napastnika, wspierających oprawcę, obserwujących zdarzenie gapiów, obrońców ofiary, którzy jej współczują, ale ostatecznie odstępują od podjęcia działania, obrońców, którzy wstawiają się za ofiarą i niezaangażowanych obserwatorów. Reakcje świadków mogą wpływać na zachowanie sprawcy i sytuację osób doświadczających przemocy. Jeśli są oni wyłącznie biernymi obserwatorami, przemoc trwa nadal, jednak gdy sprzeciwią się przemocy, może ona zostać przerwana.

Określenia takie jak agresja, przemoc i bullying, bywają używane zamiennie. Najogólniejszym pojęciem jest agresja, która oznacza świadome podejmowanie wrogich działań, których celem jest wyrządzenie komuś szkody. Przemoc to termin nieco węższy niż agresja. Mówimy o niej wtedy, gdy agresor wykorzystuje swoją przewagę nad ofiarą. Z kolei bullying ma miejsce wtedy, gdy działanie ma na celu wyrządzenie komuś krzywdy lub przykrości, zastraszanie ma charakter systematyczny, a ofiara jest słabsza od sprawcy bądź grupy sprawców. Bullying

charakteryzuje się więc intencjonalnością, powtarzalnością i nierównowagą sił. Termin bullying bywa tłumaczony jako agresja rówieśnicza, agresja w szkole, przemoc w szkole i przemoc rówieśnicza, co nadaje mu bardzo rozległe znaczenie.

Dotychczasowe doświadczenia i praktyka wskazują, że nie każde działanie o charakterze przemocy rówieśniczej przynosi tak samo poważne skutki negatywne. Z drugiej jednak strony konsekwencje przemocy rówieśniczej mogą mieć charakter bardzo poważny, np. uczeń, który jej doświadcza rezygnuje z nauki w określonej szkole albo dokonuje próby samobójczej. W tej sytuacji najważniejsza staje się umiejętność rozpoznania sytuacji, kiedy przemoc rówieśnicza jest najbardziej dotkliwa i przynosi znaczące skutki zarówno osobom jej doświadczającym, jak i pozostałym uczniom.

Do kluczowych konsekwencji bullyingu po stronie ofiar, zalicza się: lęk społeczny, depresję, obniżone poczucie własnej wartości, zaburzenia psychosomatyczne, a w poważniejszych przypadkach nawet tak poważne problemy, jak samookaleczanie, myśli samobójcze czy podejmowanie próby suicydalnej. Mamy tu do czynienia z konsekwencjami, które oddziałują bardzo długo- efekty przeżytych doświadczeń w zakresie zdrowia psychicznego, w wyniku doświadczania przemocy rówieśniczej występują również u ludzi dorosłych, wiele lat po zakończeniu nauki.

Warto zatem poszerzać swoją wiedzę na ten temat, a nade wszystko wiedzieć jak mu przeciwdziałać zjawisku przemocy rówieśniczej.

Ważną rolę w zagadnieniu jakim jest przemoc rówieśnicza odgrywa klimat szkoły a nawet klasy, czyli jakość relacji między uczniami, zespołem nauczycielskim i rodzicami, środowisko kształcenia i wychowania, fizyczne i emocjonalne bezpieczeństwo w szkole. Problem przemocy rówieśniczej jest mniejszy w szkołach, w których grono pedagogiczne jest postrzegane jako życzliwe, skłonne do niesienia wsparcia i zainteresowane dziećmi i młodzieżą, a także tam, gdzie są podejmowane właściwe działania profilaktyczne.

Placówki oświatowe funkcjonujące na terenie gminy Kołbaskowo prowadzą badania dotyczące funkcjonowania uczniów w środowisku domowym, szkolnym i rówieśniczym. Z rozpoznania sytuacji uczniów prowadzonego na potrzeby własne w szkołach wynika, że wśród badanych uczniów 72% (z 149 uczniów klas 3 - 8) uważa, że siłą nie można rozwiązać konfliktów a 85% deklaruje, że nigdy albo rzadko popadają w konflikty z innymi osobami. Duża część uczniów 28% w dalszym ciągu wskazuje, iż siła jest sposobem rozwiązywania konfliktów, jest to jednak niższy wynik niż w ubiegłym roku, gdzie takie stanowisko deklarowało 35% badanych. 80% uczniów nie doświadczyło w ostatnim czasie przemocy w szkole, a 86% uczniów nie rozpoczyna bójek ani nie bierze w nich udziału, jednak aż 20% uczniów deklaruje, że w ostatnim czasie doświadczyło przemocy ze strony kolegów i koleżanek ze szkoły (27% w roku szkolnym 2022/2023), a 14% uczniów brało udział w bójce. Wśród uczniów dochodzi do sytuacji gdy uczniowie doświadczają dokuczania ze strony kolegów w klasie – 8% (17%) jednak większość uczniów 52% (47%) dostrzega w tej formie żarty, albo w ogóle nie odczuwa tego zjawiska - 39%. 16% badanych uczniów deklaruje również, że doświadczyło przemocy poprzez kluczenie z grupy rówieśniczej.

Rozdział VI - Przemoc wobec osób starszych

Zapobieganie przemocy wobec osób starszych jest kolejnym ważnym obszarem w starzejącym się świecie. Dopiero w okresie ostatnich kilkunastu lat zagadnienie to zaczęło być postrzegane jako problem o charakterze globalnym.

W 2050 roku świat będzie zamieszkiwało 2 mld osób starszych. Starsze osoby doświadczają przemocy fizycznej: szturchnięcia, popychania, bicia, maltretowania; doświadczają przemocy psychicznej takiej jak: wyzywiska, poniżanie, odbieranie prawa do decydowania o sobie. Bardzo często występuje również przemoc ekonomiczna, np. zmuszanie do pracy ponad siły, zabieranie lub wyłudzenie pieniędzy. Ponadto pewnym rodzajem przemocy jest zaniedbywanie, czyli brak odpowiedniej/wystarczającej opieki, niedostarczanie dostatecznej ilości pożywienia, ograniczanie kontaktów itp.

Może być tak, że różne rodzaje przemocy występują łącznie. Ofiarami są najczęściej osoby starsze odizolowane od rodziny, znajomych, które mieszkają ze sprawcą przemocy pod jednym dachem. Przyczyną może też być choroba psychiczna lub uzależnienie od alkoholu. Sprawca przemocy jest najczęściej znany ofierze. Najwięcej przypadków przemocy ma miejsce w środowisku rodzinnym. Osoby starsze przed ujawnieniem przemocy powstrzymuje uczucie wstydu, obawa przed umieszczeniem w domu pomocy społecznej, poczucie winy, lęk przed gniewem, strach przed utratą opiekuna, aż w końcu jakakolwiek by nie była – chora, rozpaczliwa, niedobra miłość. Seniorzy, rzadko szukają pomocy, zaprzeczając, że doświadczają przemocy albo obwiniają siebie za to co się stało usprawiedliwiając sprawcę.

Formy przemocy wobec osób starszych i niepełnosprawnych:

- różne formy zaniedbania fizycznego, psychicznego/emocjonalnego, seksualnej napaści, finansowych nadużyć zamierzonych lub nie: zachowania powodujące cierpienia psychiczne, stres i strach, np.: ośmieszania lub groźby, molestowanie lub upokorzenie, zapobiegania wyboru lub podejmowania decyzji,
- nadużycia finansowe, nielegalne lub niewłaściwe korzystanie z pieniędzy, nieruchomości lub innych środków np. nieuprawnione pobranie pieniędzy lub mienia, nadużywanie pełnomocnictwa, nieuprawnione dysponowanie mieniem,
- przemoc fizyczna, zadawanie bólu, urazów lub użycia siły, np. bicie, popychanie, nieostrożne obchodzenie się,
- zaniedbanie potrzeb fizycznych, emocjonalnych i społecznych, np.: nieodpowiednie jedzenie, odzież, schronienie, odizolowanie, zaniedbywanie opieki medycznej i lekarskiej,
- przemoc seksualna, np.: prowokowanie zachowań seksualnych wbrew woli i chęci osoby starszej, ośmieszanie i ekshibicjonizm osoby starszej oraz upublicznianie jej wizerunku.

Czynnikami ryzyka występowania przemocy wobec osób starszych i niepełnosprawnych są:

- Zły stan zdrowia i funkcjonalne zaburzenia u osób starszych – niepełnosprawność redukuje zdolność osoby starszej do szukania pomocy.
- Zaburzenia funkcji poznawczych osoby starszej – agresja w stosunku do opiekuna i destrukcyjne zachowania będące wynikiem demencji mogą sprzyjać przemocy. Wyższe wskaźniki przemocy występują u osób z demencją.
- Zależność od używek ze strony opiekuna lub choroba psychiczna w przeszłości – sprawca przemocy pod wpływem alkoholu lub innych używek, lub mający poważną chorobę psychiczną stosuje przemoc (przemoc jako wynik choroby lub uzależnienie).
- Zależność sprawcy przemocy od ofiary przemocy – osoba stosująca przemoc jest zależna finansowo od ofiary, od warunków zamieszkania lub w innych dziedzinach. Przemoc jest rezultatem zależności od zasobów, które posiada ofiara.
- Wspólne zamieszkiwanie – przemoc jest rzadsza wśród osób mieszkających samotnie. Wspólne zamieszkiwanie stwarza więcej możliwości do pojawienia się konfliktów i napięć, które mogą przemienić się w przemoc.
- Czynniki zewnętrzne wywołujące stres – stresujące wydarzenia życiowe, trwające trudności finansowe w rodzinie powodują wzrost prawdopodobieństwa wystąpienia przemocy.
- Izolacja społeczna – starsze osoby z małą ilością kontaktów częściej są ofiarami przemocy. Izolacja zmniejsza szansę wykrycia przemocy i jej powstrzymania. Dodatkowo wsparcie społeczne może stanowić bufor dla rozładowania stresu.
- Historia przemocy - Wśród małżonków obecność przemocy w relacjach małżeńskich może być czynnikiem wskazującym na możliwość doświadczania przemocy w starszym wieku.

W badaniu fokusowym przeprowadzonym przez pracowników socjalnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołbaskowie dotyczącym zjawiska przemocy w odniesieniu do osób starszych wzięło udział 30 osób, w wieku 65 lub więcej lat.

Według 22 przebadanych respondentów w gminie Kołbaskowo przemoc domowa członków rodziny jest skierowana wobec osób starszych (w wieku 65 lub więcej lat). W badaniu zapytano, czy jego uczestnicy w ostatnich 12 miesiącach byli świadkiem przemocy wobec takich osób. Wyniki dowodzą, iż zdecydowana większość (26 osób) nie spotkała się z przemocą wobec seniorów. Natomiast 4 respondentów miało takie doświadczenia.

Uczestników badania, którzy byli świadkiem przemocy członków rodziny wobec osoby starszej (w wieku 65 lub więcej lat) poproszono o wskazanie jaką miała ona formę.

Najwięcej wskazań było na przemoc fizyczną (18 osób) i psychiczną (12 osób). Nieco rzadziej respondenci spotkali się z zaniedbywaniem (6 wskazań) czy przemocą ekonomiczną (5 wskazań). Pozostałe formy przemocy nie zostały wskazane przez badanych.

Badani respondenci podają jedynie kilka przypadków sytuacji, które można zaliczyć do grupy zachowań związanych z przemocą. Są to m. in. następujące wypowiedzi:

„Przemocy można doświadczać, jak się mieszka z dziećmi, z rodziną”;

„Przemoc to jest coś takiego, jak starszej osobie się nie pomaga, bo nie może jechać, coś załatwić, i dotyczy się to najbliższych (...) czasem nie wolno o tym mówić i nie można o tym mówić(...)”;

„Jak są jakieś kłótnie w domu, to też o przemocy można mówić, np. o pieniądze, o codzienne sprawy w domu z drugim człowiekiem”;

„W mojej wsi też tak jest -rodzina, kobieta ma córkę, matka mieszka osobno, córka też i się nie interesuje (matką), obcy ludzie muszą opiekę nad matką robić”;

Z kolei na temat przemocy psychicznej i ekonomicznej seniorzy wypowiadali się następująco:

„Jest przemoc słowna, przekleństwa, wyśmiewanie”;

„Ja sądzę tak, że młodzi czy córka, czy syn, to tych starszych osób nie słuchają, nie rozumieją, że nie możesz już wszystkiego robić jak dotąd, bo wiek już nie ten, a chcieliby żebyś była do tej pory sprawna, a tak się nie dzieje (...)”;

„Dzieci myślą, że nam nie są potrzebne pieniądze (...) jest emerytura to są i dzieci”;

„Jak przychodzi emerytura, to córka zabiera te pieniądze”;

Respondenci analizowali również, jakie działania należy podjąć aby skutecznie przeciwdziałać przemocy domowej na terenie gminy Kołbaskowo. Większość z badanych nie wskazała konkretnych rozwiązań, argumentując często ten fakt, pojawiającym się poczuciem wstydu np.: „Wstyd jest zgłosić przemoc (...) ten wstyd jest najgorszy, jest całą zasłoną”;

Jakie instytucje zdaniem respondentów pomagają w sytuacji przemocy w rodzinie? Blisko 3/4 badanych jest zdania, że w sytuacji przemocy rodzinie pomagają poradnie psychologiczno-pedagogiczne(!). Nieco mniejsza grupa, bo około 60% respondentów, jest przekonana, że pomoc w sprawie przemocy domowej świadczą poradnie terapii uzależnień. Pośrednio poprzez te wskazania można wnioskować o tym, że problem przemocy jest postrzegany jako wymagający kompleksowej pomocy psychologicznej zarówno dla ofiar, ale też osób w inny sposób uwikłanych w przemoc- „Można pójść do psychologa”, „ważna też jest rozmowa z człowiekiem, (który stosuje przemoc)” – terapia dla sprawców przemocy”. Można też przypuszczać, że najlepiej oceniane instytucje, swoją dobrą pozycję w „rankingu” zawdzięczają nie przekonaniom i doświadczeniom respondentów, ale nazwom, kojarzącym się z działaniami przeciw przemocy. Przemoc, w świetle tych wyników, respondenci wiążą też z występowaniem uzależnień – choć, co warto wskazać, komisja rozwiązywania problemów alkoholowych wskazywana jest jako pomagająca w sytuacji występowania przemocy domowej przez dużo mniejszą ilość respondentów (niemal 50%). Kolejne miejsca zajmują: policja i sąd. W świadomości wielu z nas, zakodował się nawyk, że kwestię przemocy – bez względu na miejsce i czas jej występowania rozwiązuje policja. Numer 112 (bądź 997) często jest pierwszym, jaki pamiętamy i wybieramy, gdy chcemy sprowadzić w miejsce zdarzenia interwencję. Nasuwa się tu zatem wniosek, że respondenci pokładający wszelkie nadzieje w interwencji policji, mają na myśli przede wszystkim doraźne przeciwdziałanie przemocy, a ich przekonania wynikają z życiowej obserwacji i medialnego przekazu. Respondenci uważają także, że ośrodki pomocy społecznej pomagają rodzinom dotkniętym przemocą- „Możemy zadzwonić na 112, na Policję”; „zadzwoń do lokalnej służby, Centrum Usług Społecznych, Ośrodka Pomocy”.

Rozdział VII - Przemoc wobec osób niepełnosprawnych

Rozpoznanie przemocy wobec osób niepełnosprawnych jest bardzo trudne ponieważ część objawów może wynikać z samej niepełnosprawności oraz z tego, że:

- osoby niepełnosprawne są najczęściej zależne od swoich oprawców,
- pozostają w fizycznej izolacji,
- są wykluczone społecznie,
- nie znają własnych praw,
- nie potrafią lub nie mogą korzystać z pomocy powołanych do ochrony służb,
- są uznawane za mniej wiarygodne.

Najczęściej stosowane wobec osób niepełnosprawnych rodzaje przemocy to przemoc fizyczna m.in. bicie, szarpanie, popychanie, przemoc psychiczna najczęściej w formie poniżania, wywołania lęku, groźby użycia przemocy, przemoc seksualna, zaniedbanie w postaci izolowania, odmawianie dostępu do żywności, pozbawienie wsparcia materialnego, opuszczenie lub porzucenie.

Podkreślenia wymaga fakt, iż to osoby z deficytami intelektualnymi, ulegają w szczególności dotkliwie krzywdzeniu psychicznemu, emocjonalnemu. Często może to być forma werbalnej deprecjacji takiej osoby, uwzględniająca stopień jej niepełnosprawności. Również sfera pozawerbalna, w postaci gestów, min, odwracania się plecami do rozmówcy, powoduje poczucie zdegradowania, wzmacnia tym samym uwarżliwienie doświadczanej przemocy ten rodzaj przemocy u osób niepełnosprawnych powoduje lub pogłębia zaburzenia mowy, ma wpływ na wystąpienie pewnych objawów somatycznych, takich jak np. bóle brzucha, głowy, moczenie oraz zanieczyszczanie się, ale także daje trudno dostrzegalne symptomy, jak np.: nadmierna lękliwość, wycofanie się, pogłębiające się stany depresyjne, czy zachowania destruktywne oraz autodestruktywne U dzieci spotyka się

nadmierne podporządkowanie dorosłym, kłamliwość, izolację, brak społecznej aktywności, przygnębienie i zaniżenie swojego poczucia wartości.

W badaniu fokusowym przeprowadzonym przez pracowników socjalnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołbaskowie dotyczącym zjawiska przemocy w odniesieniu do dorosłych osób z niepełnosprawnościami udział wzięło 15 osób z niepełnosprawnościami.

Według 8 respondentów w gminie Kołbaskowo przemoc domowa członków rodziny jest skierowana wobec osób z niepełnosprawnościami. W badaniu zapytano, czy jego uczestnicy w ostatnich 12 miesiącach byli świadkiem przemocy wobec takich osób. Wyniki wskazują, iż zdecydowana większość (10 osób) nie spotkała się z przemocą wobec takich osób. Natomiast 2 respondentów miało takie doświadczenia.

Respondenci wskazali, że identyfikują zjawisko przemocy domowej na terenie gminy Kołbaskowo wobec osób z niepełnosprawnościami. W kontekście przemocy domowej, respondenci wskazują:

„Są to w szczególności: wyzwiska, obrażanie, pobicia, popychanie, zamykanie, czyli przemoc psychiczna i fizyczna... Znam też przypadki ekonomicznej (zabieranie pieniędzy i ograniczanie wydatków na najpotrzebniejsze rzeczy np. leki, rachunki). Często przemoc występuje pod wpływem alkoholu ...”;

„Słyszymy o przemocy ze strony najbliższych...”

„Osoby niepełnosprawne często nie wiedzą jak reagować na przemoc, nie wiedzą że to konkretne zachowania to przemoc ... Nawet tego nigdzie nie zgłaszają, nie mają wiedzy co zrobić...”;

„Wszystkie zgłoszenia trzeba sprawdzić. Również zrobić możliwość zgłoszenia przez Internet, telefon zaufania”.

Respondenci analizowali również jakie działania należy podjąć, aby skutecznie przeciwdziałać przemocy wobec osób z niepełnosprawnościami na terenie gminy Kołbaskowo. Wskazują oni, iż:

„Dobrze by było rozbudować ofertę usług dla osób z niepełnosprawnościami, w szczególności usługi sąsiedzkie, rehabilitacyjne, medyczne (...), rozwijanie zrozumienia dla osób z niepełnosprawnościami, podjęcie działań integracyjnych oraz tolerancji na możliwości i ograniczenia osób z niepełnosprawnymi...”;

„Ważna jest edukacja ludzi odnośnie praw osób niepełnosprawnych, zjawiska przemocy i tego, gdzie zgłaszać, jak reagować...”;

„Potrzebne są spotkania, warsztaty, oferta kulturalna, wyjazdy do teatru, oferty spędzania czasu wolnego dla osób starszych i z niepełnosprawnościami”;

„Większa oferta wsparcia dla rodziców dzieci z niepełnosprawnościami, pomoc w opiece, dostęp placówek przedszkoli i szkół, zajęć pozalekcyjnych...grupy wsparcia...”;

„Opracować i upowszechniać materiały np. ulotki, zajęcia nt. przemocy”;

„Osoby z niepełnosprawnościami potrzebują wsparcia w samodzielności... Trzeba w tym zakresie szkolić też „pomagaczy”, aby precyzyjnie określali zakres wsparcia... Niepełnosprawni nie zawsze potrafią o pomoc poprosić i dokładnie określić czego potrzebują...”;

„Osobom z niepełnosprawnościami trzeba pokazać, że można prosić o pomoc”.

Rozdział VIII- Odsetek populacji rodzin zagrożonych przemocą domową na terenie gminy Kołbaskowo

Na potrzeby niniejszej lokalnej diagnozy przemocy domowej oszacowano odsetek populacji rodzin zagrożonych przemocą na terenie gminy Kołbaskowo.

Na podstawie ujawnionych przypadków przemocy:

1) ilość rodzin, które otrzymały pomoc z uwagi na przemoc w rodzinie w oparciu o ustawę o pomocy społecznej w latach 2019-2023, w odniesieniu do liczby gospodarstw domowych w gminie Kołbaskowo (4744 gospodarstw domowych- zgodnie z danymi pozyskanymi z gminnego programu do ewidencji ludności E-lud, który zasilany jest danymi z SRP (system rejestrów państwowych) - dane na dzień 22.05.2024r.:

- 2019 r. – 3 rodziny, zatem odsetek populacji rodzin zagrożonych przemocą na terenie gminy Kołbaskowo w 2019 r. można określić w przybliżeniu na 0,06 %
- 2020 r. - 1 rodzina, zatem odsetek populacji rodzin zagrożonych przemocą na terenie gminy Kołbaskowo w 2020 r. można określić w przybliżeniu na 0,02 %
- 2021 r. - 1 rodzina, zatem odsetek populacji rodzin zagrożonych przemocą na terenie gminy Kołbaskowo w 2021 r. można określić w przybliżeniu na 0,02 %
- 2022 r. - 2 rodziny, zatem odsetek populacji rodzin zagrożonych przemocą na terenie gminy

Końbaskowo w 2022 r. można określić w przybliżeniu na 0,04 %

- 2023 r. - 2 rodziny, zatem odsetek populacji rodzin zagrożonych przemocą na terenie gminy

Końbaskowo w 2022 r. można określić w przybliżeniu na 0,04 %

2) liczba Niebieskich Kart – A, które wpłynęły do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w Końbaskowie w związku z podejrzeniem występowania przemocy w rodzinie w latach 2019–2023, w odniesieniu do liczby gospodarstw domowych w gminie Końbaskowo (4744 gospodarstw domowych- zgodnie z danymi pozyskanymi z gminnego programu do ewidencji ludności E-lud, który zasilany jest danymi z SRP (system rejestrów państwowych))- dane na dzień 22.05.2024r.:

- 2019 r. – 33 Niebieskie Karty, zatem odsetek populacji rodzin zagrożonych przemocą na terenie gminy Końbaskowo w roku 2019 można określić w przybliżeniu na 0,69 %
- 2020 r. – 22 Niebieskie Karty, zatem odsetek populacji rodzin zagrożonych przemocą na terenie gminy Końbaskowo w roku 2020 można określić w przybliżeniu na 0,46 %
- 2021 r. – 25 Niebieskich Kart, zatem odsetek populacji rodzin zagrożonych przemocą na terenie gminy Końbaskowo w roku 2021 można określić w przybliżeniu na 0,52 %
- 2022 r. – 14 Niebieskich Kart, zatem odsetek populacji rodzin zagrożonych przemocą na terenie gminy Końbaskowo w roku 2022 można określić w przybliżeniu na 0,29%
- 2023 r. – 36 Niebieskich Karty zatem odsetek populacji rodzin zagrożonych przemocą na terenie gminy Końbaskowo w roku 2023 można określić w przybliżeniu na 0,75 %

Przedział nie wykrytych przypadków przemocy:

W raporcie z przedstawionych powyżej badań zaznaczono, że co szósty dorosły mieszkaniec gminy Końbaskowo zna przynajmniej jedną rodzinę dotkniętą problemem przemocy, co stanowi w przybliżeniu 15% populacji Końbaskowian.

Całościowy odsetek populacji rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie na terenie gminy Końbaskowo w latach 2019–2023 wahał się wobec tego w przedziałach:

- * 2019 r. – od 0,69 % do 15%
- * 2020 r. – od 0,46% do 15%
- * 2021 r. – od 0,52% do 15%
- * 2022 r. – od 0,29 % do 15%
- * 2023 r. – od 0,75% do 15%

PODSUMOWANIE

W podsumowaniu badań przeprowadzonych w gminie Kołbaskowo można wyróżnić zasadnicze problemy, jakie pojawiły się w wypowiedziach dorosłych mieszkańców oraz dzieci na temat przemocy, w tym przemocy domowej. W drugiej części podsumowania przedstawiono opinie respondentów na temat prowadzonych działań oraz ocenę współpracy interdyscyplinarnej mającej na celu przeciwdziałanie przemocy.

1. Charakterystyka problemu przemocy, w tym przemocy w rodzinie.

a) Największy odsetek badanych mieszkańców gminy Kołbaskowo deklarował, że najczęstszą przyczyną przemocy w rodzinie są używki, nieumiejętność radzenia sobie z problemami i stresem oraz problemy finansowe oraz doświadczenia wyniesione z domu rodzinnego.

b) Największy odsetek badanych mieszkańców gminy Kołbaskowo (44%) deklarował, że nie zna żadnej rodziny, w której występuje przemoc fizyczna, ale słyszeli o takich przypadkach. Mniejszy odsetek badanych mieszkańców deklarował, że zna przynajmniej jedną rodzinę, w której występuje przemoc (15%).

Niezależnie od formy przemocy, według badanych mieszkańców, grupą najbardziej zagrożoną jej doświadczaniem są kobiety. Przemoc dotyka stosunkowo często dzieci w wieku szkolnym oraz młodzież w wieku 14-18 lat, a także osoby starsze.

c) Badanie uczniów również wykazało, że najbardziej rozpowszechniona jest przemoc fizyczna oraz psychiczna. Podobnie, jak miało to miejsce w badaniu dorosłych mieszkańców, wśród ofiar przemocy dominują kobiety. Przemoc dotyka ponadto stosunkowo często dzieci w wieku szkolnym oraz osoby starsze.

d) Największy odsetek badanych mieszkańców gminy deklarował, że w sytuacji bycia świadkiem przemocy zawiadamiali odpowiednie służby- ponad 70%. 54% badanych przekazałoby osobie doznającej przemocy informacji o możliwości uzyskania pomocy. 40% badanych wskazało na wysłuchanie osoby doznającej przemocy. Należy podkreślić, że wśród badanych były również osoby, które nie interweniowałyby. Odpowiedziało w ten sposób 4% badanych.

e) Największy odsetek badanych mieszkańców gminy Kołbaskowo przyznał, że wie, jakie placówki udzielają pomocy osobom doznającym przemocy oraz osobom stosującym przemoc w rodzinie. Uczniowie najczęściej odpowiadali, że poprosiliby o pomoc rodzinę.

2. Opinie respondentów na temat prowadzonych działań oraz współpracy interdyscyplinarnej.

a) Badani mieszkańcy zostali poproszeni o podanie najbardziej oczekiwanych przez nich działań oraz najbardziej skutecznych działań, których celem jest przeciwdziałanie przemocy. Wśród najbardziej oczekiwanych działań respondenci wymieniali: zwiększenie dostępności do poradnictwa prawnego, socjalnego, psychologicznego, izolowanie osób stosujących przemoc, informowanie o instytucjach pomagających osobom doznającym przemocy, informowanie o zjawisku przemocy, a także informowanie o działaniach instytucji, natomiast wśród najbardziej skutecznych działań według respondenci wymieniali konsultacje psychologiczne, karę pozbawienia wolności, dozór kuratora sądowego, zakaz zbliżania się do osoby pokrzywdzonej, a także działania interwencyjne.

b) 46% badanych mieszkańców pozytywnie ocenia lokalnie prowadzone działania mające na celu przeciwdziałanie przemocy.

Wśród działań, które należałoby podjąć, by przeciwdziałanie przemocy było bardziej skuteczne, największy odsetek badanych wskazywał na: podejmowanie szeroko rozumianych działań profilaktycznych skierowanych do mieszkańców, zwiększenie dostępności do informacji dotyczących instytucji świadczących wsparcie, nawiązania przez przedstawicieli instytucji „bliższej” relacji ze środowiskiem lokalnym, umożliwienie ofiarom uczestnictwa w grupach wsparcia, a także udostępnienie telefonu zaufania, ulotek, plakatów, lepszy dostęp do wsparcia psychologicznego, terapeutycznego, spotkania z mieszkańcami w świetlicach wiejskich.

c) Niemal jedna trzecia mieszkańców gminy (29,5%) słyszała o Zespole Interdyscyplinarnym, niestety pozostali nie są świadomi, że w/w Zespół działa na terenie ich gminy.

d) 46% mieszkańców uznało, że na terenie gminy ofiary przemocy mogą liczyć na pomoc instytucji, 39,5% (!) respondentów nie potrafiło powiedzieć czy mieszkańcy otrzymaliby pomoc na terenie gminy, a 14,5% badanych wskazało na odpowiedź negatywną – mieszkańcy zdecydowanie nie uzyskają takiej pomocy.

Wśród działań rekomendowanych do realizacji w 2024r i najbliższych latach należy wskazać:

1. Organizowanie dla ogółu mieszkańców warsztatów, których celem będzie zapobieganie i przeciwdziałanie przemocy domowej, poprzez ukazanie sposobów komunikowania się z osobą stosującą przemoc, naukę asertywnych form radzenia sobie z osobą agresywną oraz poprzez wskazanie innych możliwości, które mogą pomóc osobom doznającym przemocy. Zaleca się, aby podczas warsztatów mieszkańcy zostali zapoznani ze

sposobami reagowania w przypadku znajomości osób doświadczających przemocy. Tego rodzaju działania skierowane do całej społeczności lokalnej, mogą mieć pozytywny wpływ na przełamywanie tzw. „zmowy milczenia” dotyczącej przemocy domowej, a także mogą wpływać na podniesienie świadomości mieszkańców w zakresie identyfikacji form przemocy. Tego rodzaju warsztaty powinny mieć charakter edukacyjny oraz prewencyjny.

2. Biorąc pod uwagę możliwą niechęć części mieszkańców do bezpośredniego uczestnictwa we wskazanych wyżej działaniach edukacyjnych, skuteczną formą edukacji będzie prowadzenie społecznych kampanii podnoszących świadomość mieszkańców Gminy w zakresie kwestii usprawiedliwiania stosowania przemocy. Należy realizować lokalne kampanie społeczne, które będą obalać mity i stereotypy na temat przemocy domowej, a także będą opisywać mechanizmy przemocy i podkreślać ich społeczną szkodliwość.

3. Należy kreować środowisko wolne od przemocy wobec dzieci, w szczególności poprzez zwiększenie świadomości dorosłych mieszkańców na temat negatywnych konsekwencji stosowania przemocy w procesie wychowania, przy jednoczesnej edukacji w zakresie innych skutecznych i bezpiecznych dla rozwoju dziecka metod wychowawczych, poprzez warsztaty i zajęcia organizowane dla rodziców.

4. Zaangażowanie placówek opieki zdrowotnej do wstępnej diagnozy zjawiska przemocy domowej u nowych pacjentów.

5. Rekomenduje się prowadzenie działań edukacyjnych, skierowanych do osób zaangażowanych w lokalny system wsparcia, w celu zwiększenia skuteczności ich działań. Pomocne będzie również prowadzenie interdyscyplinarnych spotkań, konferencji lub szkoleń, na których obecni będą przedstawiciele wszystkich instytucji. Ponadto konieczne jest systematyczne podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli instytucji realizujących działania zapobiegawcze tego typu problemom, m.in. w zakresie zasad podejmowania interwencji w przypadku przemocy domowej.

6. Konieczne jest upowszechnianie informacji wśród lokalnej społeczności o miejscach, w których świadczona jest pomoc medyczna, psychologiczna, prawna, socjalna oraz zawodowa osobom dotkniętym przemocą. Obecnie najbardziej rozpowszechnionym źródłem informacji jest Internet, dlatego warto tego rodzaju działania podejmować za pośrednictwem strony internetowej i socialmediów Urzędu Gminy, Ośrodka Pomocy Społecznej czy innych podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy na terenie gminy.

7. Pozytywny efekt może przynieść również prenumerata lub zakup specjalistycznych opracowań, czasopism, publikacji, czy też materiałów multimedialnych, w celu wspierania rozwoju zawodowego i kompetencji osób pracujących zawodowo w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, a także udostępnianie ich w miejscach publicznych wraz z informatorem – przewodnikiem po miejscach wsparcia dostępnych w gminie.

8. Dobrą praktyką będzie tworzenie, wspieranie i finansowanie miejsc pomocy dorosłym i dzieciom oferujących kompleksową pomoc: psychologiczną, terapeutyczną, socjoterapeutyczną, socjalną w przypadku doświadczenia przemocy domowej (np. punkty konsultacyjne, grupy samopomocowe), a także popularyzowanie ich działalności.

9. W zakresie kreowania pożądaných postaw wśród młodych mieszkańców gminy konieczne jest prowadzenie zajęć z zakresu problematyki przemocy przez psychologów, socjoterapeutów, pedagogów i innych specjalistów. Obszar tematyczny oprócz konsekwencji stosowania przemocy, powinien zawierać również treści na temat szerokiego spektrum rodzajów przemocy. Zaleca się także stosowanie różnych technik i metod, które będą w atrakcyjny i aktywny sposób przekazywały informacje.

10. Prowadzenie działań profilaktycznych w szkołach powinno obejmować dystrybucję materiałów edukacyjnych, w tym również wśród rodziców i opiekunów, którzy powinni zostać poinformowani o podejściu szkoły do przemocy, rozwiązań i procedur w tym zakresie oraz o możliwych działaniach, które należy podjąć, gdy dziecko doświadcza tego problemu oraz wskazanie instytucji, które świadczą pomoc.

11. Prowadzenie zajęć integracyjnych dla dzieci i młodzieży mających na celu budowanie więzi pomiędzy uczniami oraz poczucie bezpieczeństwa i zaufania, co stanowi czynnik chroniący.

12. Niezbędne jest prowadzenie zajęć psychoedukacyjnych w klasach w obszarze doskonalenia umiejętności radzenia sobie ze stresem, wzmacniania poczucia własnej wartości, rozwijania umiejętności asertywnego zachowania się, a także podnoszenia ich wiedzy na temat możliwych form pomocy w przypadku doświadczania przemocy zarówno w szkole, jak i w domu oraz sposobów reagowania, jeśli będą świadkiem agresji.

13. Działaniem o potwierdzonej, wysokiej skuteczności będzie kontynuowanie realizacji programów rekomendowanych obejmujących zagadnienia związane z zapobieganiem zachowaniom ryzykownym i problemom młodzieży, w tym ograniczanie natężenia przemocy rówieśniczej.

14. Zaleca się wprowadzenie programów rówieśniczych w postaci koleżeńskiej pomocy w nauce, rówieśniczy doradcy, rówieśniczych doradców czy mediatorów. Program wsparcia rówieśniczego opiera się na założeniu, że w wieku dojrzewania rówieśnicy wywierają na siebie nawzajem silny wpływ, a pozytywne relacje rówieśnicze mogą zostać wykorzystane w organizowaniu konstruktywnych działań pomocowych na terenie szkoły.
15. Dbanie o pozytywny klimat szkoły zwłaszcza relacje społeczne – zarówno pomiędzy nauczycielami a uczniami, jak i personelem szkoły a rodzicami. Tego rodzaju zadanie może być realizowane poprzez organizację spotkań, wspólnych wycieczek i wyjazdów integracyjnych, czy też podejmowanie wspólnych inicjatyw.
16. Warto prowadzić również szkolenia dla nauczycieli, które będą rozwijały u nich kompetencje kierowania klasą oraz umiejętności właściwego reagowania na niekorzystne zachowania uczniów, wzmacniania pożądanych zachowań i formułowania oczekiwań wobec uczniów.
17. Zalecanym działaniem jest również rozwój lub tworzenie placówek wsparcia dziennego, które odgrywają istotną rolę w systemie pomocy zwłaszcza dla dzieci z rodzin z problemem przemocy oraz zwiększenie dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, poprzez rozwój miejsc spotkań dla dzieci i młodzieży, w tym placówek kulturalnych, a także wzbogacenie oferty edukacyjno-wychowawczej.
18. Organizowanie i finansowanie dla przedstawicieli placówek pracujących z dziećmi i młodzieżą szkoleń, obejmujących zagadnienia dotyczące skutecznych strategii profilaktycznych oraz podnoszące ich kompetencje w zakresie realizacji warsztatów i zajęć profilaktycznych.
19. Nawiązanie współpracy z lokalnymi i ogólnopolskimi organizacjami pozarządowymi, które mogą udzielić wsparcia poprzez promowanie aktywnych form spędzania czasu wolnego, właściwych metod wychowawczych, poradnictwo psychologiczne i terapeutyczne.
20. Poszerzenie współpracy pomiędzy instytucjami zajmującymi się wsparciem rodzin.
21. Organizowanie i finansowanie aktywnych form wypoczynku dla dzieci (np. półkolonie w okresie wakacji i ferii) z rodzin w kryzysie, w tym rodzin zagrożonych przemocą domową.
22. Przygotowanie i finansowanie szkoleń/warsztatów skierowanych do seniorów i osób niepełnosprawnych, które będą szansą na poszerzenie wiedzy teoretycznej i praktyczną wymianę poglądów, o tym jak chronić się przed przemocą. Bedzie to również okazja do obalenia mitów i stereotypów dotyczących przemocy oraz prezentacji instytucji świadczących pomoc.
23. Systematyczne uwrażliwianie społeczności lokalnej na złe traktowanie ludzi starszych i niepełnosprawnych poprzez nagłaśnianie zagadnienia w lokalnych mediach, socjalmedia i lokalne kampanie społeczne.
24. Prowadzenie edukacji osób niepełnosprawnych z zakresu bezpieczeństwa osobistego. Zbyt wiele z tych osób nie korzysta nigdy z edukacji dotyczącej tworzenia bezpiecznych związków, dbania o własne bezpieczeństwo czy sposobach radzenia sobie z przemocą.
25. Udostępnienie mieszkańcom wychowującym dzieci możliwości udziału w cyklicznie organizowanych warsztatach np. szkoła dla rodziców, dyscyplina bez przemocy, pomoc w realizacji np. weekendów rodzinnych lub realizacji wyjazdu/dnia ojca z dzieckiem/dziećmi.

ANEKS

ANKIETA NR 1

dotycząca występowania zjawiska przemocy domowej oraz stanu wiedzy na temat przemocy wśród mieszkańców gminy Kołbaskowo.

Zwracamy się do Państwa z prośbą o wypełnienie poniższej ankiety. Jest ona skierowana do pełnoletnich mieszkańców gminy Kołbaskowo i ma na celu prawidłowe zdiagnozowanie zjawiska przemocy domowej oraz stanu wiedzy na temat przemocy wśród mieszkańców gminy.

Wyniki ankiety posłużą do opracowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030.

Metryka (proszę wstawić X przy wybranej odpowiedzi)

Płeć:

- ☐ kobieta ☐ mężczyzna

Wiek:

- ☐ 18 – 25 lat
☐ 26 lat – 45 lat
☐ 46 lat - 60 lat
☐ powyżej 60 lat

Wykształcenie:

- ☐ podstawowe
☐ gimnazjalne
☐ zawodowe
☐ średnie
☐ policealne
☐ wyższe

Status zawodowy:

- ☐ uczeń/student ☐ bezrobotny ☐ rolnik ☐ pracownik
☐ przedsiębiorca ☐ emeryt/rencista ☐ inny (jaki?)

Stan cywilny:

- ☐ w związku małżeńskim ☐ w związku nieformalnym
☐ rozwiedziony/a / w separacji ☐ wdowiec/wdowa ☐ kawaler/panna

Miejsce zamieszkania:

- ☐ miasto ☐ wieś

1. Co Pana/Pani zdaniem jest najczęstszą przyczyną przemocy domowej?

(proszę o zaznaczenie znakiem X maksymalnie trzech wybranych odpowiedzi)

- ☐ problemy finansowe
☐ bezrobocie
☐ używki (np. alkohol, narkotyki itp.)
☐ choroby psychiczne
☐ zazdrość
☐ problemy wychowawcze
☐ nieumiejętność radzenia sobie z problemami i stresem
☐ doświadczenia i wzorce z domu rodzinnego
☐ inne (jakie?)
☐ nie mam zdania

2. W jakich rodzinach Pana/Pani zdaniem najczęściej występuje przemoc?

(proszę o zaznaczenie znakiem X maksymalnie trzech wybranych odpowiedzi)

- ☐ pełnych
☐ niepełnych
☐ wielodzietnych

- ☐ wielopokoleniowych
- ☐ rodzinach mających poważne problemy materialne
- ☐ rodzinach mających poważne problemy z wychowywaniem dzieci
- ☐ rodzinach, których członkowie mają problemy z nadużywaniem alkoholu
- ☐ innych (jakich?)

3. Kto według Pana/Pani najczęściej jest ofiarą przemocy domowej?

(proszę o zaznaczenie znakiem X jednej odpowiedzi)

- ☐ kobiety
- ☐ mężczyźni
- ☐ dzieci/młodzież
- ☐ osoby starsze
- ☐ osoby z zaburzeniami psychicznymi
- ☐ osoby z niepełnosprawnościami/długotrwale chore
- ☐ inne (jakie?)

4. Kto według Pana/Pani najczęściej jest sprawcą przemocy domowej?

(proszę o zaznaczenie znakiem X jednej odpowiedzi)

- ☐ kobiety
- ☐ mężczyźni
- ☐ dzieci/młodzież
- ☐ osoby starsze
- ☐ osoby z zaburzeniami psychicznymi
- ☐ osoby z niepełnosprawnościami/długotrwale chore
- ☐ inne (jakie?)

5. Jak ocenia Pan/Pani dotkliwość następujących form przemocy:

		Dotkliwe	Raczej dotkliwe	Mało dotkliwe	Niedotkliwe	Niedopuszczalne	Nie mam zdania
1	Zadawanie bólu fizycznego poprzez bicie, popychanie, szarpanie, ciągnięcie za włosy, policzkowanie						
2	Rzucanie przedmiotami						
3	Nadmierna kontrola, zabieranie pieniędzy lub nieustanna kontrola wydatków						
4	Poniżanie, zawstydzanie, krytykowanie, wyśmiewanie						
5	Obrażanie, obrzucanie wyzwiskami, przekleństwami						
6	Groźenie lub szantażowanie						
7	Niezaspokajanie potrzeb materialnych rodziny (zaniedbywanie), brak opieki,						
8	Niszczenie rzeczy osobistych						
9	Ograniczanie kontaktów z rodziną, przyjaciółmi						

10	Zmuszanie do kontaktów seksualnych/ dotykane intymnych części ciała wbrew woli						
----	--	--	--	--	--	--	--

6. Czy zgadza się Pan/Pani z następującymi tezami:

		Tak	Nie	Trudno powiedzieć
1	Przemoc w rodzinie to wyolbrzymiony problem- kłótnie, rękoczynny zdarzają się w każdej rodzinie			
2	Są sytuacje, w których przemoc w rodzinie jest uzasadniona			
3	Silne zdenerwowanie usprawiedliwia użycie obraźliwych, upokarzających wyzwisk wobec członka rodziny			
4	O przemocy można mówić tylko wtedy, gdy widoczne są ślady na ciele np. rany, siniaki, itp			
5	Ofiary są współodpowiedzialne za przemoc w rodzinie			
6	Gdyby ofiara naprawdę cierpiała odeszłaby od sprawcy			
7	Mąż/żona ma prawo decydować o tym, z kim jego współmałżonek może się kontaktować			
8	Wydzielanie pieniędzy i kontrolowanie wszystkich wydatków, to przejaw gospodarności współmałżonka			
9	Klapy są przemocą			

10	Dziecko powinno bać się rodziców- strach ułatwia pozyskanie posłuszeństwa i szacunku			
11	Istnieje coś takiego jak gwałt w małżeństwie			
12	Dla dobra dzieci bity mężczyzna/bita kobieta powinni pozostać w związku, w którym jest przemoc			
13	Sprawcy przemocy jako dzieci sami byli ofiarami lub świadkami przemocy domowej			
14	Wiele rodzin dotkniętych przemocą domową nie otrzymuje potrzebnej im pomocy			
15	W prywatne sprawy rodziny nikt nie powinien się mieszać			
16	Ofiarom przemocy domowej nie warto pomagać, bo i tak wracają do sprawcy			

7. Czy zna Pan/Pani rodziny zamieszkujące na terenie gminy Kołbaskowo, w których występuje przemoc?

(proszę o zaznaczenie znakiem X jednej odpowiedzi)

- ☐ nie
☐ osobiście nie znam takich rodzin, ale słyszałem/am o takich przypadkach
☐ tak, znam jedną, dwie takie rodziny
☐ tak, znam kilka takich rodzin
☐ tak, znam ponad 10 takich rodzin

8. Czy był/była Pan/Pani ofiarą przemocy domowej?

(proszę o zaznaczenie znakiem X jednej odpowiedzi)

- ☐ tak
☐ nie

9. Czy był/była Pan/Pani sprawcą przemocy domowej?

(proszę o zaznaczenie znakiem X jednej odpowiedzi)

- ☐ tak
☐ nie

10. Czy był/była Pan/Pani świadkiem przemocy domowej?

(proszę o zaznaczenie znakiem X jednej odpowiedzi)

- ☐ tak
☐ nie

11. Jakie działania podjąłby Pan/ podjęłaby Pani w sytuacji bycia świadkiem przemocy domowej?

(proszę o zaznaczenie znakiem X maksymalnie trzech wybranych odpowiedzi)

- ☐ brak interwencji
- ☐ wysłuchanie osoby doznającej przemocy
- ☐ przekazanie osobie doznającej przemocy informacji o możliwości uzyskania pomocy
- ☐ rozmowa z osobami z najbliższego otoczenia osoby doznającej przemocy
- ☐ rozmowa z osobą stosującą przemoc
- ☐ zawiadomienie odpowiednich służb
- ☐ inne (jakie?)

12. Na pomoc jakich instytucji Pana/Pani zdaniem może liczyć ofiara przemocy?

(proszę o zaznaczenie znakiem X maksymalnie trzech wybranych odpowiedzi)

- ☐ policji
- ☐ sądu
- ☐ ośrodka pomocy społecznej
- ☐ szkoły
- ☐ służby zdrowia
- ☐ kościoła
- ☐ Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- ☐ innej (jakiej?)
- ☐ nie wiem

13. Czy słyszał/a Pan/Pani o Zespole Interdyscyplinarnym w gminie Kołbaskowo?

(proszę o zaznaczenie znakiem X jednej odpowiedzi)

- ☐ tak
- ☐ nie

14. Jak Pan/Pani ocenia prowadzone w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy domowej?

(proszę o zaznaczenie znakiem X jednej odpowiedzi)

- ☐ dobrze
- ☐ dostatecznie
- ☐ niedostatecznie
- ☐ nie wiem

15. Czy uważa Pan/Pani, że na terenie gminy Kołbaskowo ofiary przemocy domowej mogą liczyć na pomoc instytucji?

(proszę o zaznaczenie znakiem X jednej odpowiedzi)

- ☐ zdecydowanie nie
- ☐ raczej nie
- ☐ raczej tak
- ☐ zdecydowanie tak
- ☐ nie wiem/trudno powiedzieć

16. Co Pana/Pani zdaniem wpłynęłoby na skuteczniejszą pomoc osobom doznającym przemocy domowej?

(proszę o zaznaczenie znakiem X maksymalnie trzech wybranych odpowiedzi)

- ☐ informacja o instytucjach pomagających osobom doznającym przemocy domowej
- ☐ zwiększenie dostępności do poradnictwa: prawnego, socjalnego, psychologicznego itp.
- ☐ pomoc materialna
- ☐ umożliwienie uczestnictwa w grupach wsparcia
- ☐ dozór kuratora sądowego
- ☐ izolowanie osób stosujących przemoc od ofiary
- ☐ tworzenie mieszkań chronionych
- ☐ organizowanie akcji społecznych zwiększających świadomość na temat przemocy w rodzinie
- ☐ inne (jakie?)

17. Jakie działania Pana/Pani zdaniem należałoby podjąć w gminie w celu skuteczniejszego przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej?

.....

ANKIETA NR 2

Ankieta, którą zgodziłeś się wypełnić jest anonimowa i będzie wykorzystana wyłącznie w celu diagnostycznym.

Dotyczy przemocy w rodzinie. Potrwa ok. 5 minut.

Bardzo proszę o szczere odpowiedzi.

1. Czy wiesz czym jest przemoc ?

☐ Tak ☐ Nie

2. Czy wiesz czym jest przemoc domowa?

☐ Tak ☐ Nie

Jeśli Tak, napisz własnymi słowami czym jest przemoc domowa:

.....

.....

3. Jakie znasz rodzaje przemocy ? Wymień te, które znasz:

.....

.....

4. Czy uważasz, że w niektórych sytuacjach warto użyć przemocy ?

☐ Tak ☐ Nie

5. Czy znasz kogoś ze swoich kolegów lub koleżanek, którzy są ofiarami przemocy domowej/podejrzewasz że mogą być ofiarami przemocy domowej?

☐ Tak ☐ Nie

6. Kogo byś poinformował/a gdybyś doznawał przemocy domowej?

- ☐ Wychowawcę
- ☐ Pedagoga
- ☐ Psychologa szkolnego
- ☐ Innego nauczyciel
- ☐ Mamę/Tatę
- ☐ Rodzeństwo
- ☐ Innego członka rodziny (np.: babcię, dziadka, ciocię, wujka)
- ☐ Policję
- ☐ Ośrodek Pomocy Społecznej
- ☐ Punkt Pomocy Dziecku i Rodzinie
- ☐ Osobę obcą
- ☐ Bałbym/bałabym się kogokolwiek poinformować
- ☐ Nie wiem komu mógłbym zgłosić taką sytuację
- ☐ Nikogo bym nie informował

7. Czy uważasz, że należałoby poinformować kogoś z dorosłych, gdyby ktoś z Twoich bliskich (z rodziny lub znajomych) doznawał przemocy domowej?

☐ Tak ☐ Nie

8. Jakie znasz formy przemocy domowej:

.....

.....

.....

.....

.....

Metryczka.

1. Płeć

☐ Kobieta

☐ Mężczyzna

2. Wiek: